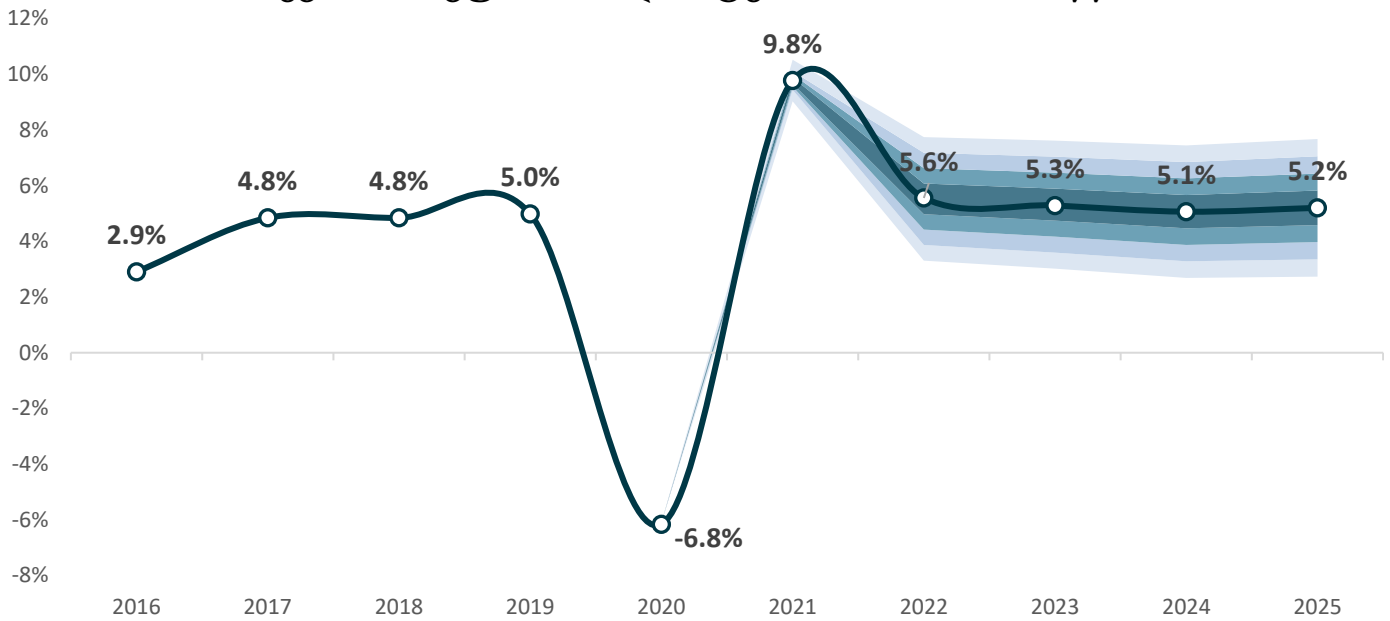

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2021 – 2025 წწ

წვლილი 2021 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

- რეალური მოხმარება (↑) : +8.1%
- წმინდა ექსპორტი (↑) : +1.6 %
- რეალური ინვესტიციები (↑) : +0.1%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი
მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ნოემბერი, 2021 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მარკენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

ელ-ფოსტა:

pbo@parliament.ge; nsuarishvili@parliament.ge;
atsotsolashvili@parliament.ge

შინაარსი

1.პროგნოზირების მოდელის შესახებ	4
საბაზისო სცენარი	5
2.რეალური სექტორი.....	5
3.ფისკალური სექტორი.....	12
4.საგარეო სექტორი	17
5.მონეტარული სექტორი.....	19
6.მაკროეკონომიკური სცენარები	21
6.1 ძირითადი დაშვებები.....	21
6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.....	24
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2021-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	29
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2021-2025 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი).....	31
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2021-2025 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი).....	34
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2021 წლისთვის (საბაზისო სცენარი).....	37
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	38
დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	39
დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2021-2025 წლებისთვის.....	40
დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2021-2025 წლებისთვის.....	41

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრესი იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შებენიანი ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოდგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2021Q2 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

¹ მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

2.რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წელს საქართველოს ეკონომიკა 9.8%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2021 წლისთვის (9.8%) 0.2 პროცენტული პუნქტით (პპ) ჩამორჩება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (10.0%), 1.8 პპ-ით აღემატება ოფისის მიერ ივლისის თვეში გამოქვეყნებულ საპროგნოზო მაჩვენებელს³ (8.0%) და განსხვავდება (4.6 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2020 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან⁴. როგორც ცნობილია, მსოფლიოში მიმდინარე კორონა ვირუსით (Covid-19) გამოწვეულმა უარყოფითმა შედეგებმა თითქმის ყველა ქვეყანაზე, მათ შორის საქართველოზეც მოახდინა გავლენა, შესაბამისად, ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვანი კლება დაფიქსირდა 2020 წელს (-6.8%). თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ეკონომიკის მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა 2021 წლის II კვარტლიდან, რაც ძირითადად განპირობებულია 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და შეზღუდვების შემსუბუქება/გაუქმების ფონზე, როგორც მოთხოვნის, ისე მიწოდების ზრდით, რაც ასევე, გავლენას ახდენს 2022 წლის საპროგნოზო მაჩვენებელზე. ვაქცინაციის პროცესის და სხვადასხვა ტიპის შეზღუდვების შერბილების/გაუქმების პარალელურად, ასევე მნიშვნელოვანია საგარეო ვაჭრობის ტემპის გამოცოცხლებაც. ივლისის პროგნოზთან შედარებით, აღნიშნული პროგნოზი მიმდინარე პერიოდისთვის ხელმისაწვდომ დამატებით ინფორმაციას ითვალისწინებს, რაც ასახული იქნა ოფისის მიერ სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლებში. საბიუჯეტო ოფისის მიერ მაღალი ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებელი განპირობებულია მიმდინარე წლისთვის მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. 2021 წლის მეორე და მესამე კვარტლებში დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური ზრდა, ასევე საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლები, მიუთითებს ეკონომიკური საქმიანობის თანდათანობით აღდგენაზე. 2021 წლის შეფასებისას, პროგნოზირებისათვის ფუნდამენტური ეკონომიკური მოვლენების ანალიზთან ერთად, კვლავ აუცილებელია პანდემიასთან დაკავშირებული გარკვეული დაშვებების არსებობა, რომელთა ცვლილებამაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს პროგნოზის სიზუსტეზე. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ საქართველოში ეპიდემიოლოგიური ვითარება არ გაუარესდება 2021 წლის მეოთხე კვარტალში, ქვეყანაში მწვანე პასპორტის კონცეფციის ამოქმედება გაზრდის ვაქცინაციის მაჩვენებლებს, რაც ამავდროულად ვირუსის გავრცელების ტემპის შემცირებას შეუწყობს ხელს, მოხდება ქვეყანაში შეზღუდვების შემსუბუქება, რაც ხელს შეუწყობს საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ნაწილობრივ აღდგენას. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული, როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁵ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁶.
კერძოდ:

² მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართულ 2021-2025წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს, რომელიც 2021 წლის 22 ნოემბერს წარედგინა საქართველოს პარლამენტს.

³ <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/Macroeconomic Forecasts July 2021.pdf>

⁴ <http://www.pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/Macroeconomic Forecasts December 2020 GE FINAL2020.pdf>

⁵ ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

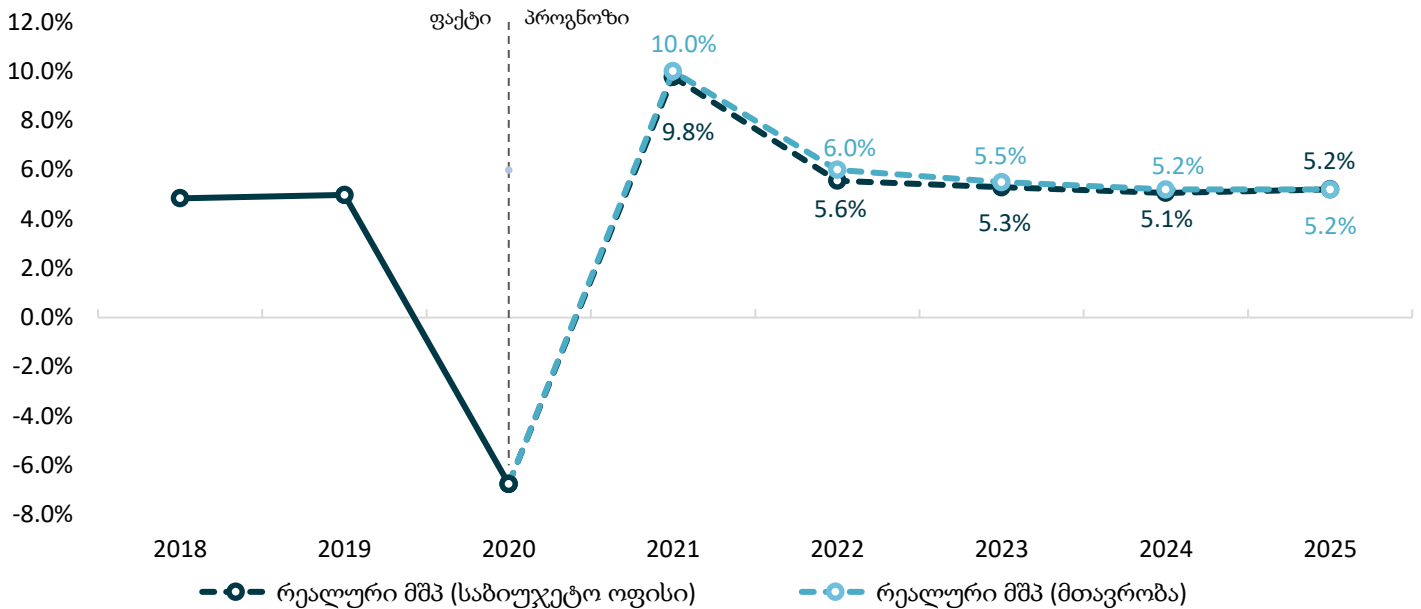
⁶ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ ოქტომბერი 2021“ (WEO October 2021) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>

- მოსალოდნელია, რომ პანდემიასთან ადაპტირების პარალელურად, 2021 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოცხლებული ტურისტული სექტორი კვლავ განაგრძობს აღდგენას 2020 წელთან შედარებით, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- ინფლაციის ტემპის გაზრდის საპასუხოდ ეროვნულმა ბანკმა 2021 წლის აგვისტოდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც აგვისტოს დასაწყისიდან 10% შეადგინა. აღნიშნული განაკვეთი საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის 2021 წლის 27 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით⁷ უცვლელი დარჩა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლის მეოთხე კვარტალშიც ინფლაციის მაღალი ზრდის ტემპი იქნება შენარჩუნებული და წლიური ინფლაცია 2021 წელს 9.7%-ს დაფიქსირდება. ინფლაციის მაჩვენებელი 2022 წლის მეორე ნახევრიდან დაიწყებს მიზნობრივ მაჩვენებელთან (3%) მიახლოებას, რასაც ამავე პერიოდთან პოლიტიკის განაკვეთის შემცირება შეიძლება მოჰყვეს. აღსანიშნავია ისიც, რომ 2021-2022 წლებში საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზი ინფლაციის მაჩვენებელთან დაკავშირებით არის უფრო მაღალი მიმდინარე წლის ივლისის თვეში და 2020 წლის დეკემბრის თვეში გაკეთებულ პროგნოზთან შედარებით, რაც განპირობებულია ბოლო თვეების განმავლობაში დაფიქსირებული ინფლაციის მაღალი ზრდის ტემპებით.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2021-2025 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 6.2%-ს შეადგენს, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ ივლისის თვეში გაკეთებული საპროგნოზო მაჩვენებელს 0.3 პპ-ით აღემატება, ხოლო 2020 წლის დეკემბრის თვის პროგნოზს (2021-2024წწ) 0.8 პპ-ით. აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია იმით, რომ 2021 წლის ზრდასთან ერთად, ასევე შეიცვალა 2022-2025 წლების ეკონომიკური ზრდის პროგნოზები სხვადასხვა მიმართულებით. 2021 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება შეიტანს, ხოლო, გაზრდილი საგარეო სავაჭრო აქტივობის პარალელურად სავაჭრო ბალანსის წვლილი მშპ-ის ზრდაში +1.6 პპ იქნება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკურ ზრდაში წარმმართველ როლს კვლავ შიდა მოხმარება და ინვესტიციები ასრულებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2021-2025 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 6.4%-ს უტოლდება, რაც 0.3 პპ-ით აღემატება მათი 2021 წლის ივლისის თვის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზს (6.1%) და 1.2 პპ-ით მეტია მათი 2020 წლის დეკემბრის თვის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზზე 2021-2024წწ-სთვის (5.2%). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

⁷ <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

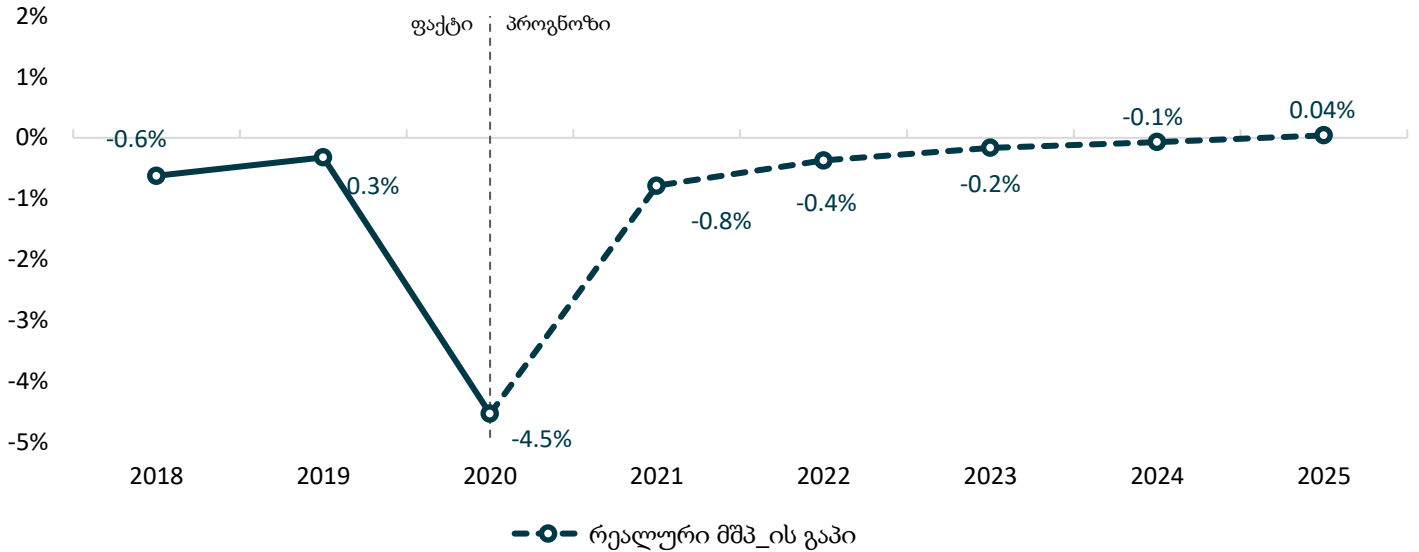
დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. ეს სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ს შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁸.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021 წლისთვის მშპ-ს მაღალი ზრდის მიუხედავად კვლავ შენარჩუნდება პოტენციური დონისაგან უმნიშვნელო უარყოფითი გადახრა (-0.8%). აღსანიშნავია, რომ ივლისის პროგნოზის მიხედვით 2021 წლისთვის მშპ-ის უარყოფითი გაპის სიდიდე -1.2% იყო, ხოლო 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზის მიხედვით -1.7%. მოსალოდნელია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში უარყოფით გაპს კლების ტენდენცია ექნება, 2022-2025 წლებში გაპი თითქმის დაიხურება და 2025 წლისთვის რეალური მშპ პოტენციურს უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს⁹.

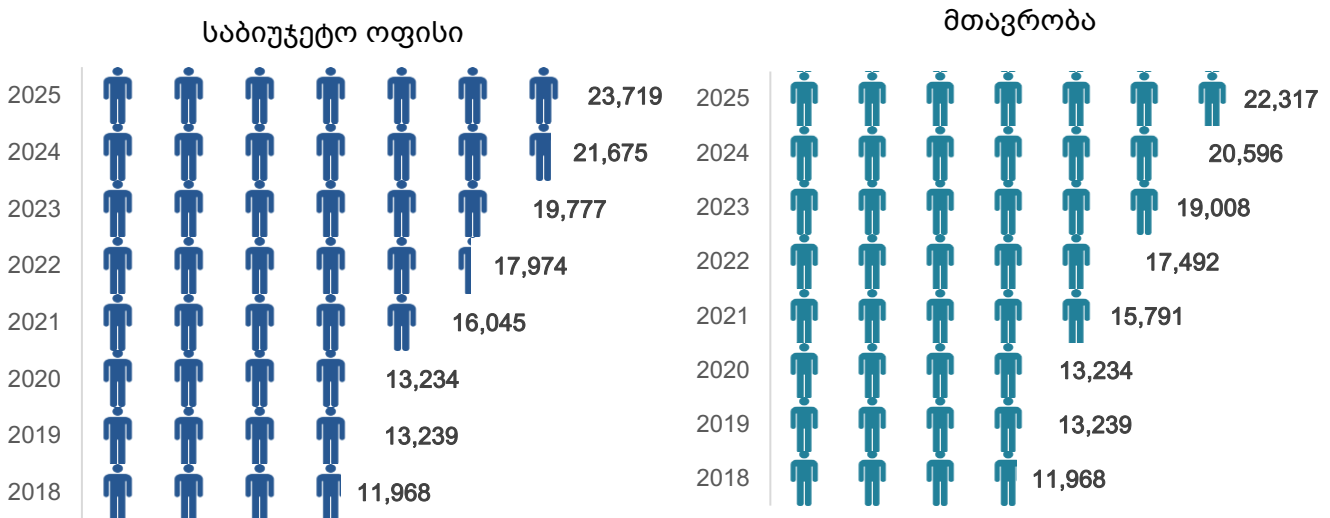
⁸ დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

⁹ მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი.

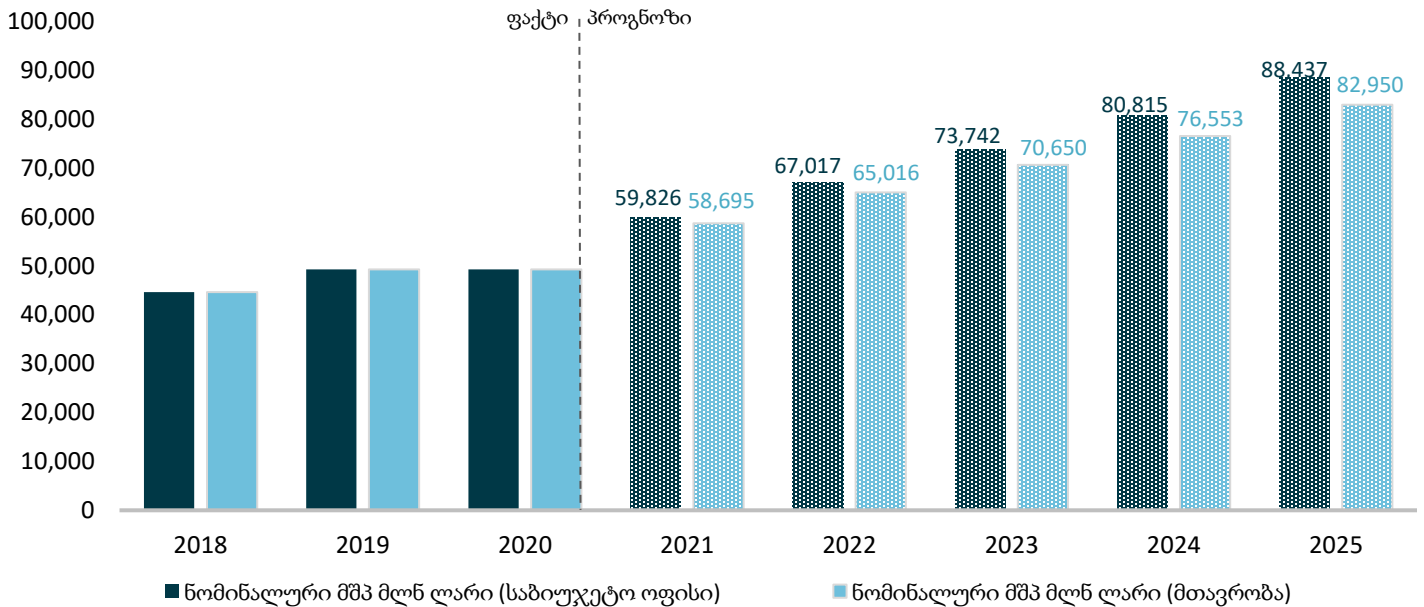
რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულზე, მისი საპროგნოზო მოცულობა 2021 წლისთვის 16,045 ლარს, ხოლო 2025 წლისათვის - 23,719 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი უმნიშვნელოდ განსხვავდება მთავრობის პროგნოზებისგან 2021 წელს (15,791 ლარი), ხოლო 2025 წლისთვის სხვაობა შეადგენს 1,402 ლარს. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული მაჩვენებლები, როგორც ოფისის ისე მთავრობის შემთხვევაში, აღემატება ივლისის და დეკემბრის თვეებში გამოქვეყნებულ მაჩვენებლებს, რაც განპირობებულია წინა პროგნოზებთან შედარებით ეკონომიკური ზრდის უფრო მაღალი საპროგნოზო მაჩვენებლებით.

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021 წლისათვის ნომინალური მშპ 21.4%-ით გაიზარდება და 59,826 მლნ ლარს მიაღწევს. იგი 2,481 მლნ ლარით აღემატება 2021 წლის ივლისის თვეში გაკეთებულ საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 6,289 მლნ ლარით აღემატება დეკემბრის თვეში გაკეთებულ პროგნოზს, რაც გაზრდილი ეკონომიკური ზრდით და დეფლატორის

პროგნოზით არის გამოწვეული. აღსანიშნავია ისიც, რომ მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ის მარჯვენა მხარე საბიუჯეტო ოფისის მარჯვენა მხარეს როგორც მიმდინარე წელს, ასევე საშუალოვადიან პერიოდში.

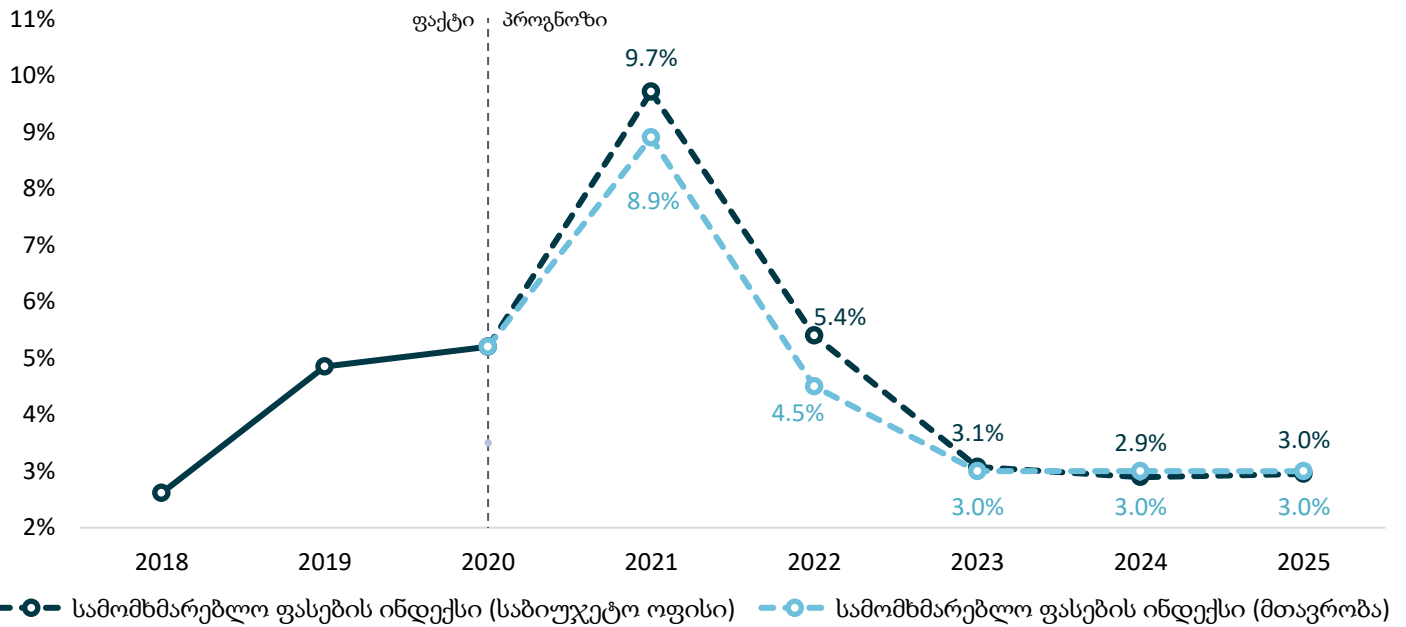

დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

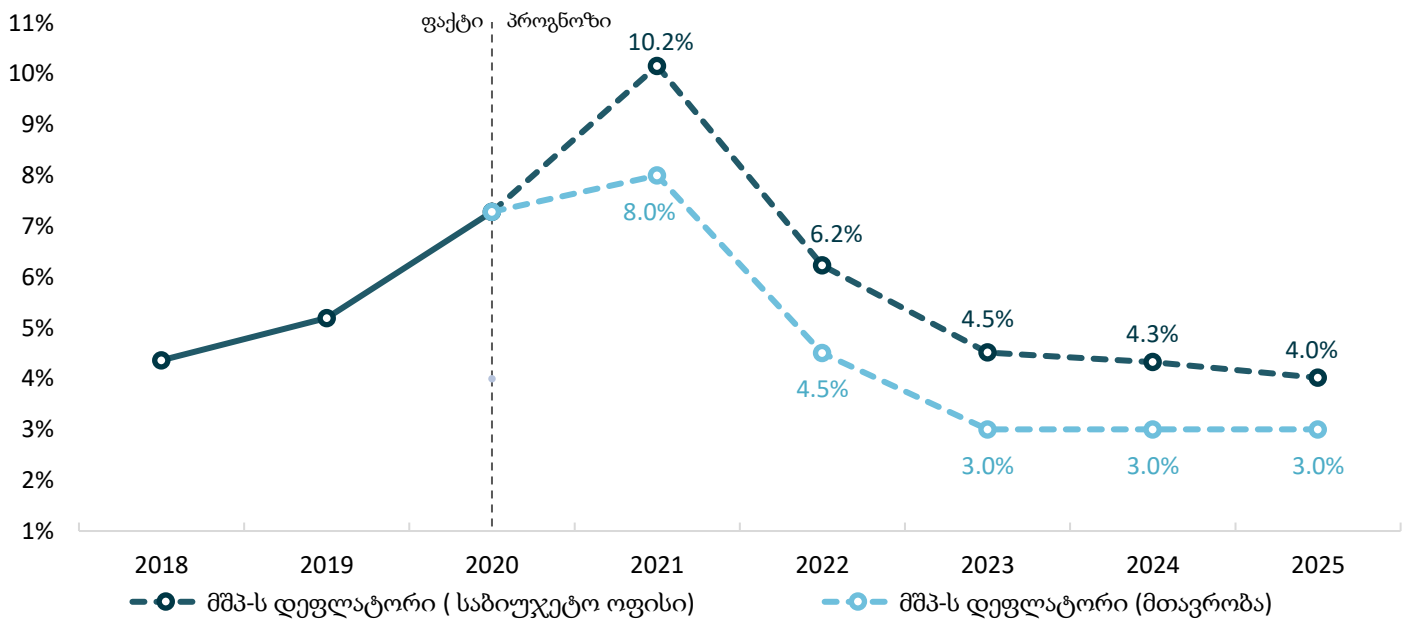
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, **2021 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მარჯვენა მხარეს იქნება და 9.7%-ს მიაღწევს**. ივლისის პროგნოზის მიხედვით აღნიშნული მარჯვენა მხარეს შეადგენდა 7.4%-ს, ხოლო დეკემბრის პროგნოზით 3.2%-ს. 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზის მიხედვით მოსალოდნელი იყო, რომ 2021 წელს ინფლაცია მიზნობრივ მარჯვენა მხარეს ახლოს დაფიქსირდებოდა, თუმცა 2021 წლის დასაწყისიდან მოყოლებული ადგილი აქვს ინფლაციის ზრდას, განსაკუთრებით აღსანიშნავია 2021 წლის მეორე ნახევრიდან დაფიქსირებული მაღალი ზრდის ტემპები, რამაც განაპირობა წლიური საპროგნოზო მარჯვენა მხარეს მაღალი მნიშვნელობა მიმდინარე პერიოდისთვის. მოსალოდნელია, რომ 2022 წლის მეორე ნახევრიდან ფასების დონე შემცირებას დაიწყებს და წლის განმავლობაში მიზნობრივი მარჯვენა მხარეს ახლოს დაფიქსირდება. აქვე აღსანიშნავია, რომ ინფლაციის ზრდაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია 2021 წელს დაფიქსირებულმა შემდეგმა ფაქტორებმა:

- 2021 წლის პირველ და მეორე კვარტალში გაუფასურებულმა ლარი/დოლარის გაცვლითმა კურსმა;
- 2021 წლის მეორე კვარტალიდან მოსალოდნელზე მეტად გამოცოცხლებულმა ერთობლივმა მოთხოვნამ და მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ;
- 2021 წლის პირველ, მეორე და მესამე კვარტლებში მსოფლიო ბაზარზე ენერგომატარებლებსა და სასურსათო პროდუქციაზე ფასების მნიშვნელოვანმა ზრდამ.

აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია წლის განმავლობაში მაღალ დონეზე შენარჩუნდება. მთავრობის პროგნოზით 2021 წელს ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელს აღემატება და 8.9% დაფიქსირდება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივი 3%-იანი მაჩვენებლის ტოლი იქნება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

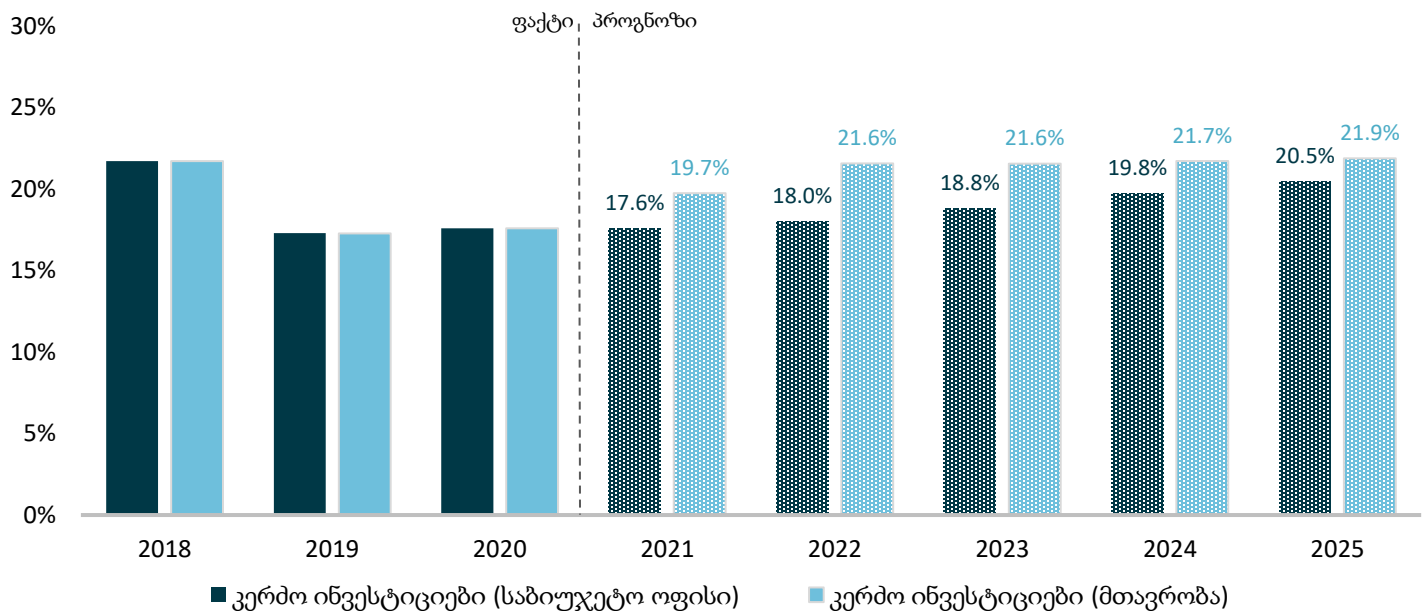

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

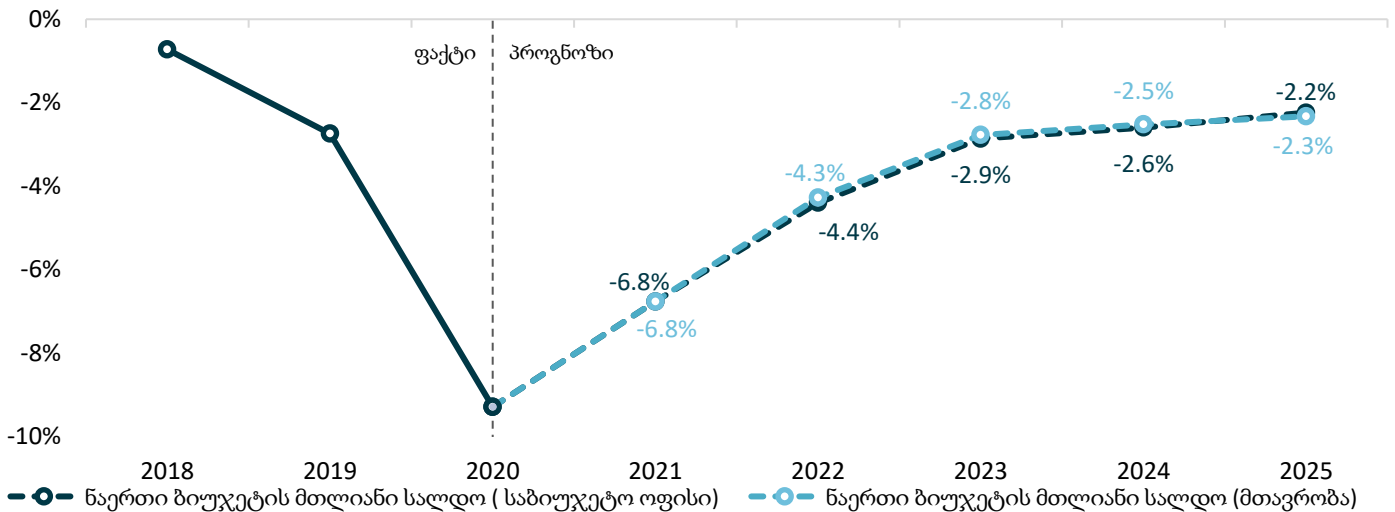
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობა 2021 წლისათვის მშპ-ის 17.6%-ს მიაღწევს და საშუალოვადიან პერიოდში მუდმივად უმნიშვნელო ზრდის ტენდენცია ექნება. საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტრენდი ექნება კერძო დანაზოგების მშპ-სთან ფარდობასაც, 2021 წლისთვის იგი მშპ-ის 15.4%-ის, ხოლო 2025 წლისათვის - 16.9%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით 2021 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობის ზრდა არის მოსალოდნელი 19.7%-მდე, საშუალოვადიან პერიოდში იგი უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2025 წლისთვის 21.9%-ს გაუტოლდება.

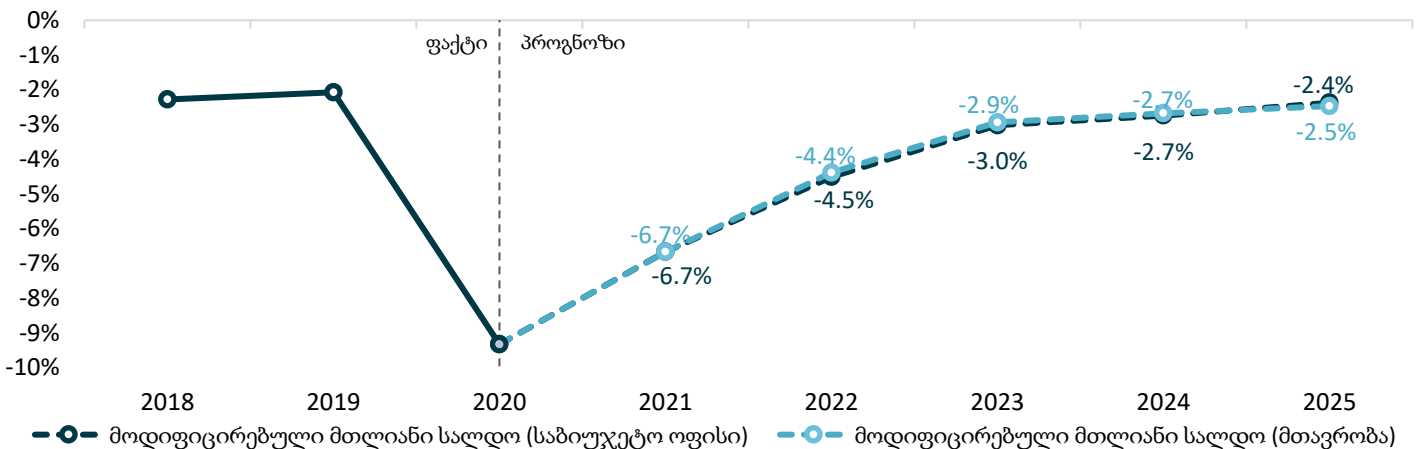
დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-სთან შეფარდება.

3. ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს¹⁰ (GFSM 2014) მშპ-სთან მოსალოდნელი ფარდობა -6.8%-ს შეადგენს (ივლისის და 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზებით იგი -6.8% იყო). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს¹¹ მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2021 წლისთვის -6.7%-ს გაუტოლდება. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული მაჩვენებელი ივლისის პროგნოზით -6.7%-ს, ხოლო 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზით -7.0%-ს შეადგენდა.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-სთან შეფარდება.

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-სთან შეფარდება.

¹⁰ ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

¹¹ მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიანი სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

2021 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹² მარჯვენებელი (-6.8%) „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტით გათვალისწინებული სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებების ცვლილების შედეგად გაიზარდა და მიუახლოვდა მთავრობის ანალოგიურ მარჯვენებელს (-6.8%). აღნიშნული მარჯვენებელი ოფისის ნოემბრის პროგნოზით შეადგენდა -6.2%-ს, რაც ძირითადად გამოწვეული იყო იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 367 მლნ ლარით აღემატებოდა მთავრობის მარჯვენებელს, თუმცა 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში დაგეგმილი ცვლილებების შემდეგ აღნიშნული სხვაობა შემცირებულია 18 მლნ ლარამდე. აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია არაპირდაპირი და პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია რომ, როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით 2021-2022 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3%-ზე მეტი იქნება, ხოლო 2023 წელს ჩამოსცდება 3%-იან მარჯვენებელს.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით 2021-2023 წლებში ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს კლების ტენდენცია ექნება და უკვე 2023 წლიდან ჩამოსცდება ფისკალური წესით განსაზღვრულ 3%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2021 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მარჯვენებელი (-6.7%) შეადგენს, რაც 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში დაგეგმილი ცვლილებების შედეგად გაიზარდა 0.6 პპ-ით (ნოემბრის პროგნოზით შეადგენდა -6.1%-ს შეადგენდა). აღნიშნული მარჯვენებელი 0.15 პპ-ით ნაკლებია საბიუჯეტო ოფისის მიერ ივლისის თვეში გამოქვეყნებულ პროგნოზზე (-6.8%), 0.4 პპ-ით ნაკლებია 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზზე (-7.1%) და არ განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მარჯვენებლისგან (-6.7%).

აქვე ხაზგასასმელია რომ, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართულ 2021-2025წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ მთავრობის საშუალოვადიან პროგნოზებს.

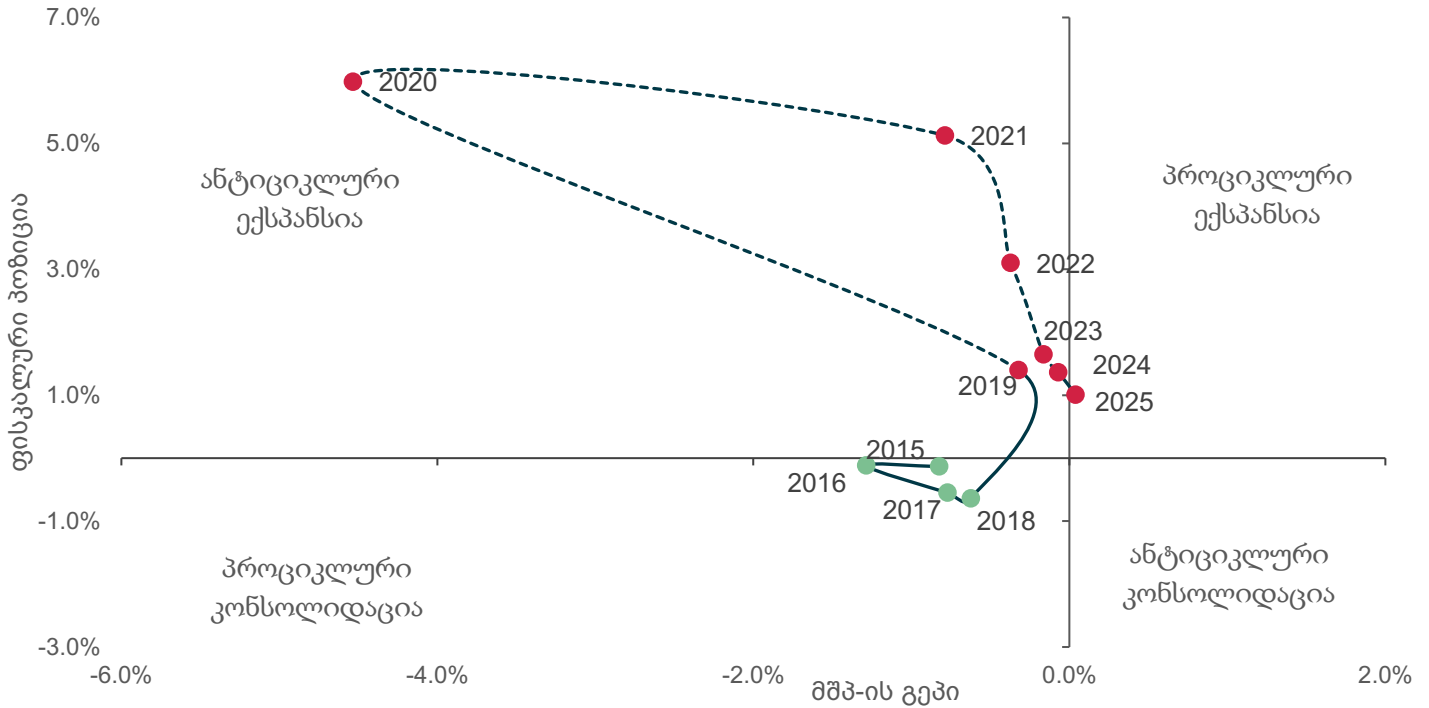
ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შევაფასოთ ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹³, კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹⁴.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021-2024 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის უარყოფითი გაპი, რაც ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია და პასუხობს მდგრადი ეკონომიკური განვითარების კარგ პრაქტიკას (ეკონომიკის სტიმულირება შენელების დროს). რაც შეეხება 2025 წელს, პოზიტიური გაპის პარალელურად არსებული კვლავ დადებითი ფისკალური პოზიცია მცირე პროციკლურ ექსპანსიაზე მიუთითებს.

¹² ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

¹³ კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

¹⁴ იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

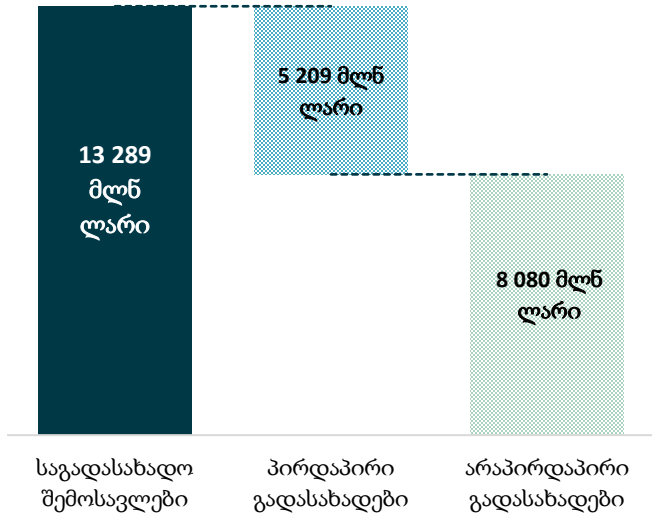

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

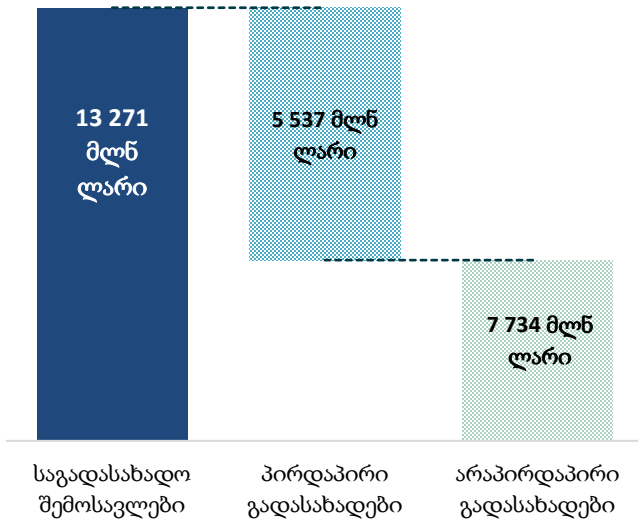
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 13,289 მლნ ლარს შეადგენს, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ ივლისში გაკეთებულ ანალოგიური მარჯვენა მხარის პროგნოზს 113 მლნ ლარით, 2020 წლის დეკემბერში გაკეთებულ პროგნოზს 1106 მლნ ლარით, ხოლო მთავრობის მიმდინარე პროგნოზს (13,271 მლნ ლარი) 18 მლნ ლარით აღემატება. უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მარჯვენა მხარის შორის¹⁵ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 22.2%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 22.6%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2021-2025 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-სთან საშუალოდ 22.4% იქნება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვით კი 23.5%. აღნიშნული მარჯვენა მხარის ივლისის პროგნოზის მიხედვით ორივესთვის, საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობისთვისაც შეადგენდა 23.4%-ს, ხოლო 2020 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზით (2021-2024წწ) 22.7% და 23.2%-ს.

¹⁵ პირდაპირი გადასახადები ასევე მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021 წელს პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში შეადგენს 39.2%-ს. შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების წილი 60.8%-ი იქნება. აღსანიშნავია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში ივლისის პროგნოზის მიხედვით შეადგენდა 38.6%-ს, ხოლო დეკემბრის პროგნოზის მიხედვით 42%-ს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში თანდათან მოიმატებს პირდაპირი გადასახადების და დაიკლებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი¹⁶. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. საბიუჯეტო პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

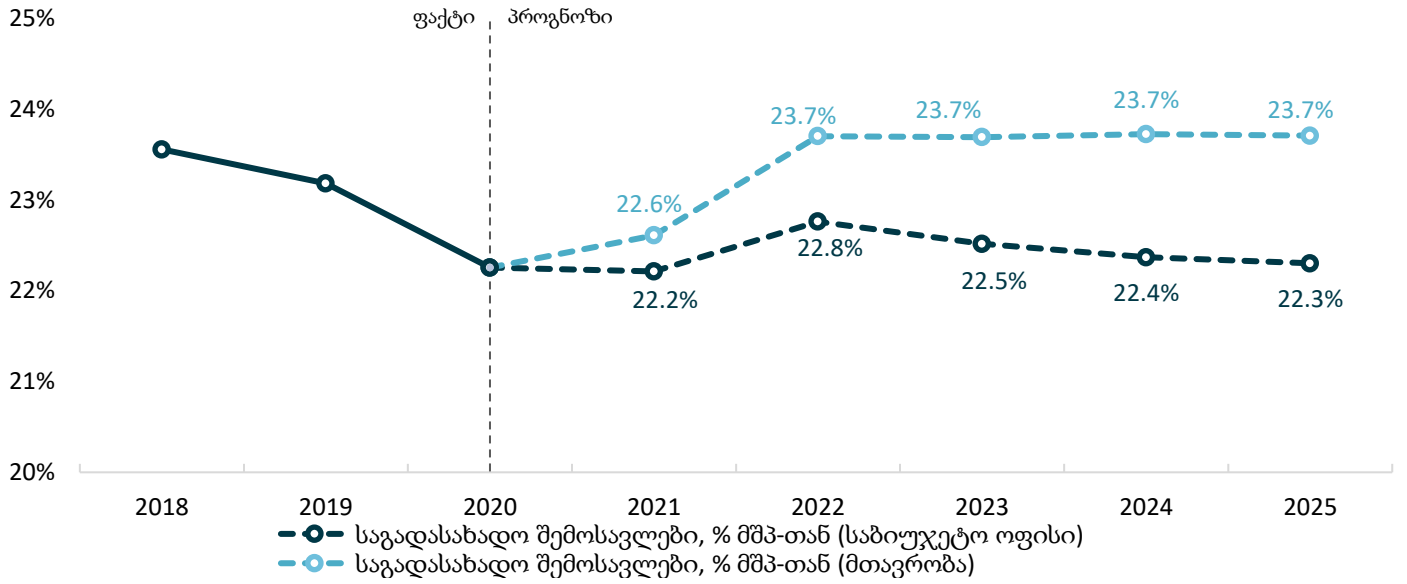
დიაგრამა 11: 2021 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

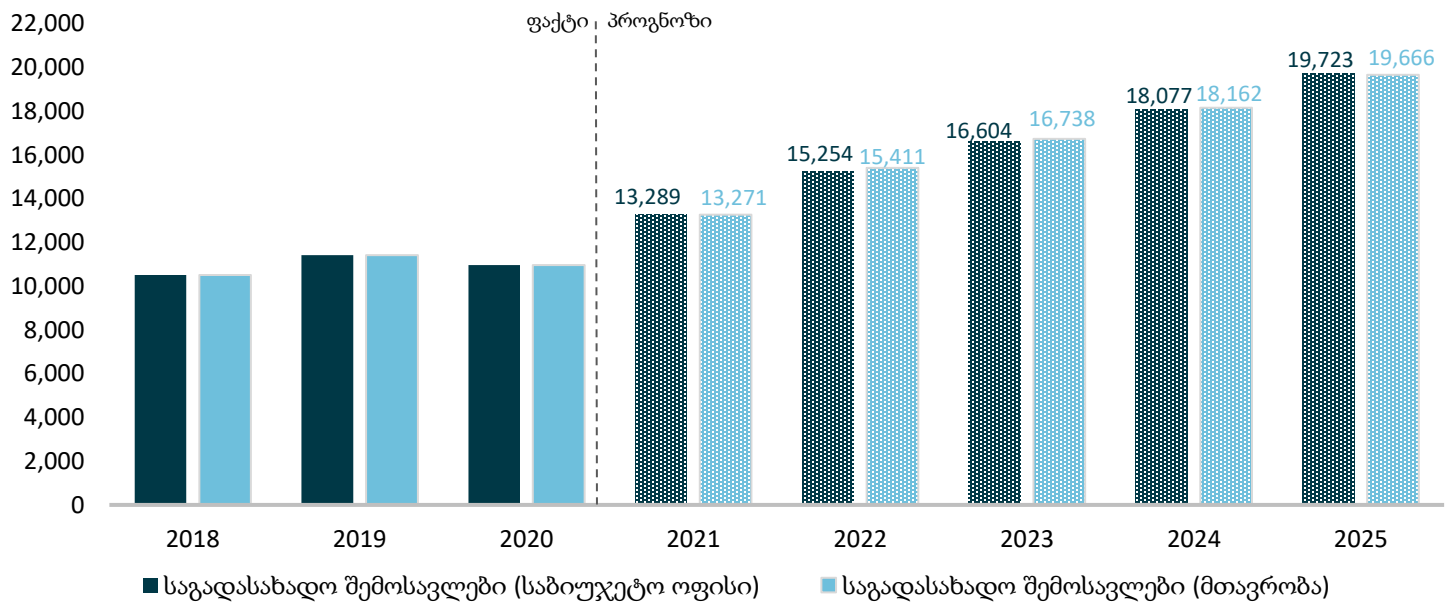
რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2021 წლისათვის 41.7% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება. მთავრობის ივლისის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი შეადგენდა 41.7%-ს, ხოლო 2020 წლის დეკემბერს გამოქვეყნებული პროგნოზით 42%-ს.

დიაგრამა 12: 2021 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

¹⁶ საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-სთან შეფარდება.

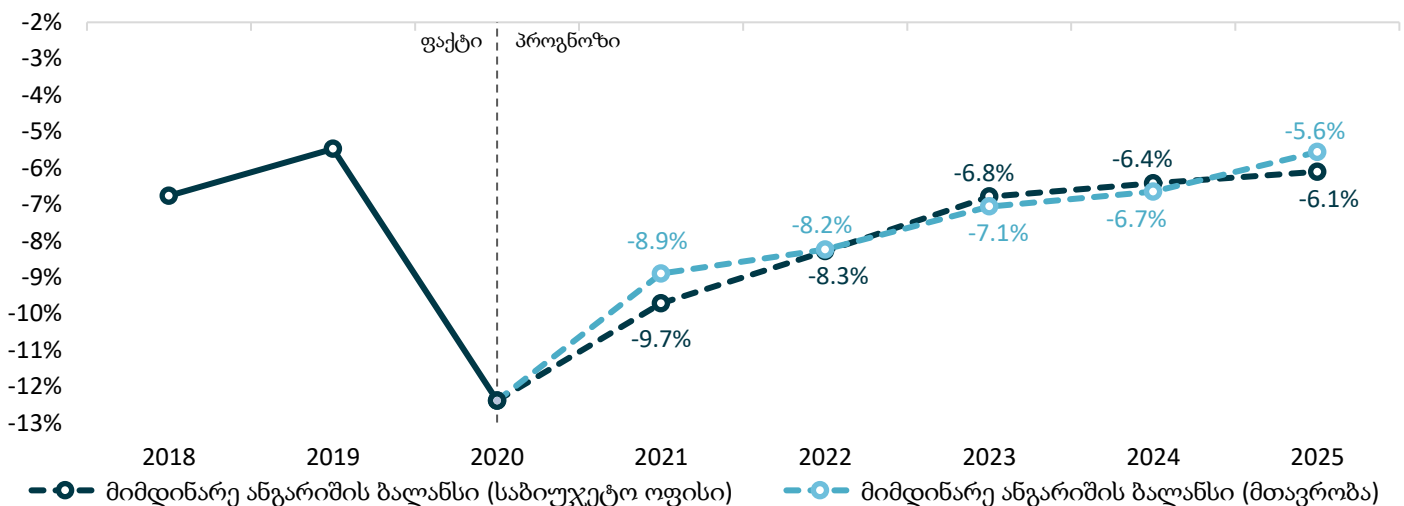

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4.საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლისთვის საგადასახდელი ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 9.7%-ია, რაც 0.8 პპ-ით ჩამორჩება ოფისის 2021 წლის ივლისის პროგნოზს (10.5%), მთავრობის საპროგნოზო მარვენებელი კი მშპ-ის 8.9%-ს შეადგენს. აღსანიშნავია რომ 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზის მიხედვით აღნიშნული მარვენებელი საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის პროგნოზის მიხედვითაც 8.5%-ს შეადგენდა. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2022 წლიდან გაუმჯობესებას დაიწყებს და საშუალოდ მშპ-ს -6.9%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვითაც დეფიციტი 2022 წლიდან გაუმჯობესდება და საშუალოდ მშპ-ს -6.9%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება.

საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარი მამოძრავებელი ძალა შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდაა.¹⁷ მიუხედავად იმისა, რომ საანგარიშო პერიოდში იზრდება მშპ-ში ინვესტიციების წილიც, დანაზოგების ზრდის ტემპი არამხოლოდ აკომპენსირებს ამ ზრდას, არამედ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია, როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო დანაზოგების ზრდა.

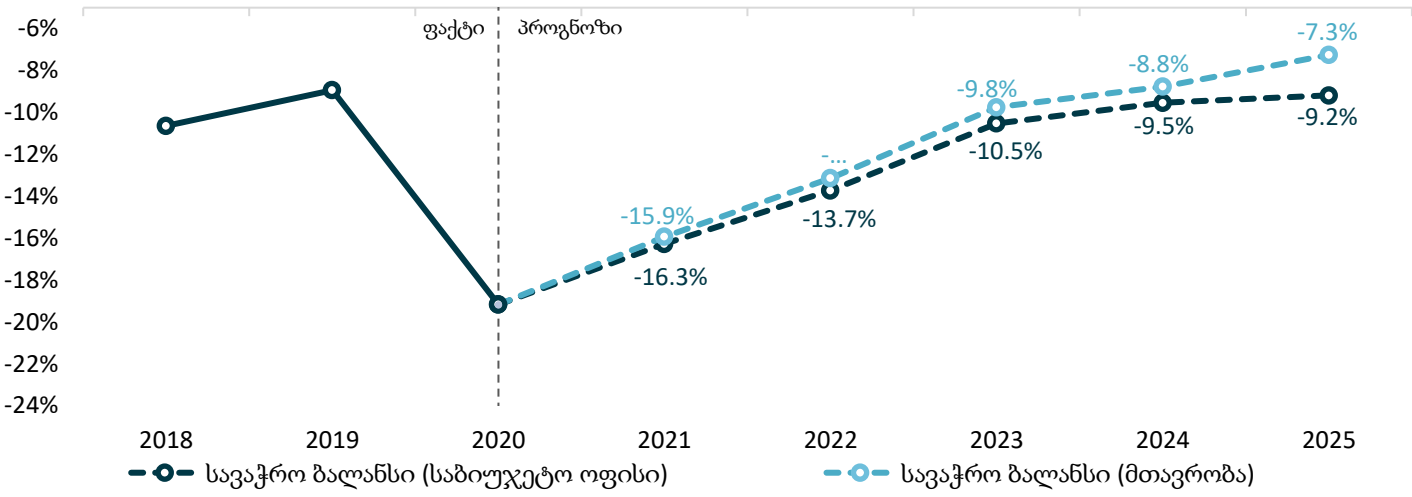
დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-სთან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19-ით გამოწვეული, ზემოთ აღწერილი პრობლემებიდან გამომდინარე, 2020 წელს მნიშვნელოვნად შემცირდა ექსპორტის და იმპორტის მოცულობა, თუმცა 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა, ყოველივე აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2021 წელს მშპ-ის 16.3%-ს მიაღწევს, მთავრობის

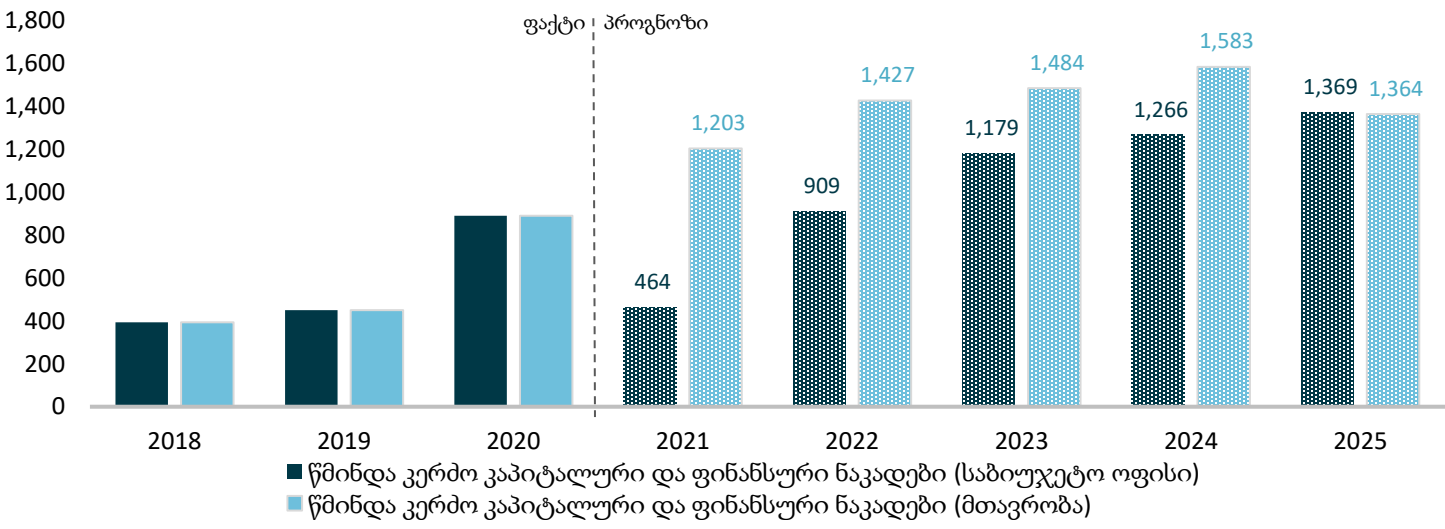
¹⁷ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

პროგნოზით კი დეფიციტი 15.9% იქნება. რაც შეეხება ოფისის მიერ ივლისის თვეში გამოქვეყნებულ საპროგნოზო მარკენებელს მიმდინარე პროგნოზისგან უმნიშვნელოდ განსხვავდებოდა და 16.5%-ს შეადგენდა, 2020 წლის დეკემბრის პროგნოზით კი აღნიშნული მარკენებელი 12%-ის დონეზე იყო შეფასებული. საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით მიმდინარე ანგარიში და სავაჭრო ბალანსი საშუალოვადიან პერიოდში გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდება, რაც ნიშნავს, რომ ქვეყნის შიდა მიწოდება უკეთ უზრუნველყოფს მთლიანი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-სთან შეფარდება.

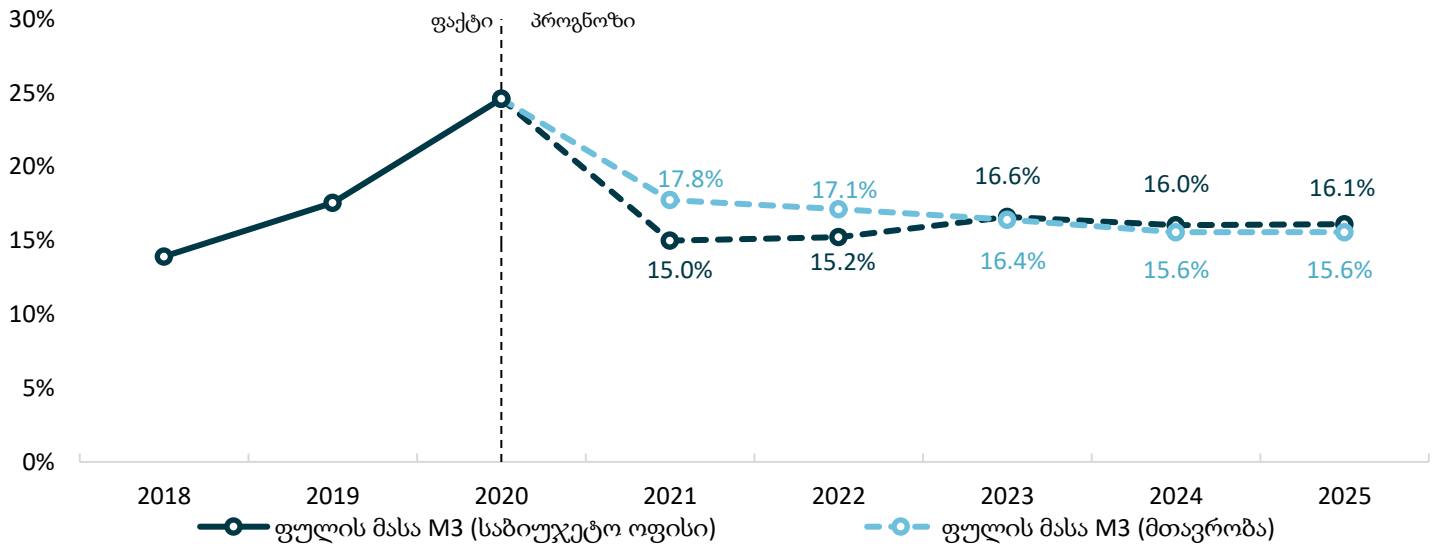
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, **2021 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 464 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება** და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 1,203 მლნ აშშ დოლარი იქნება და შემდეგ წლებში გაიზრდება, გარდა 2025 წლის შემცირებისა.

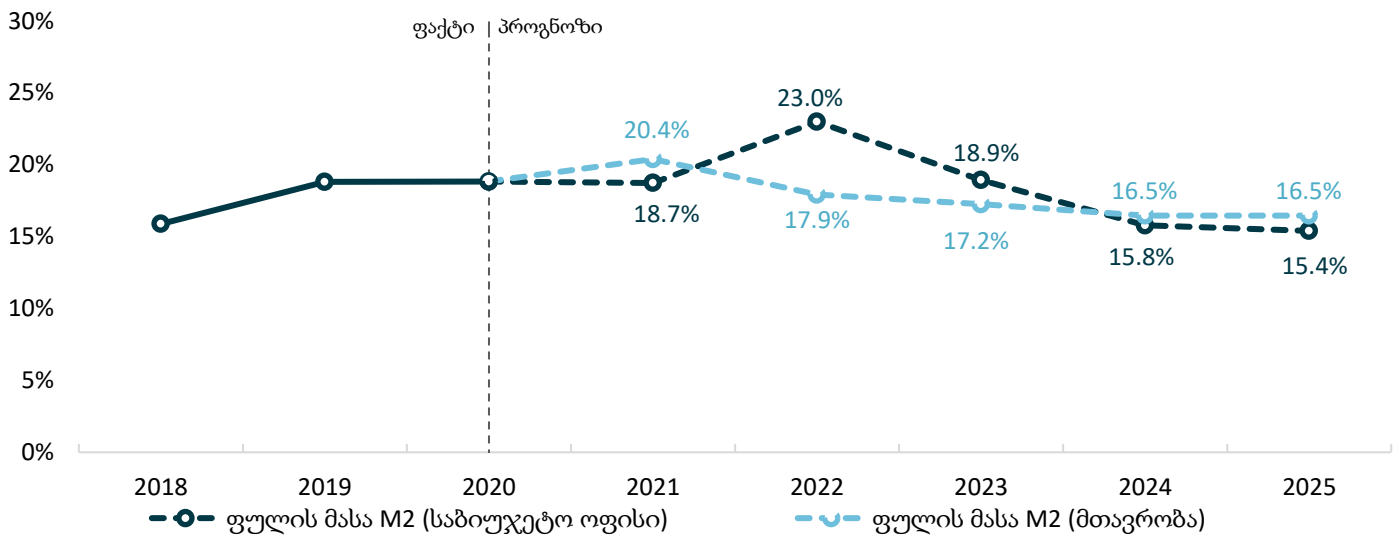
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 34,937 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 15.0%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 16,217 მლნ ლარია, ზრდა კი - 18.7%.

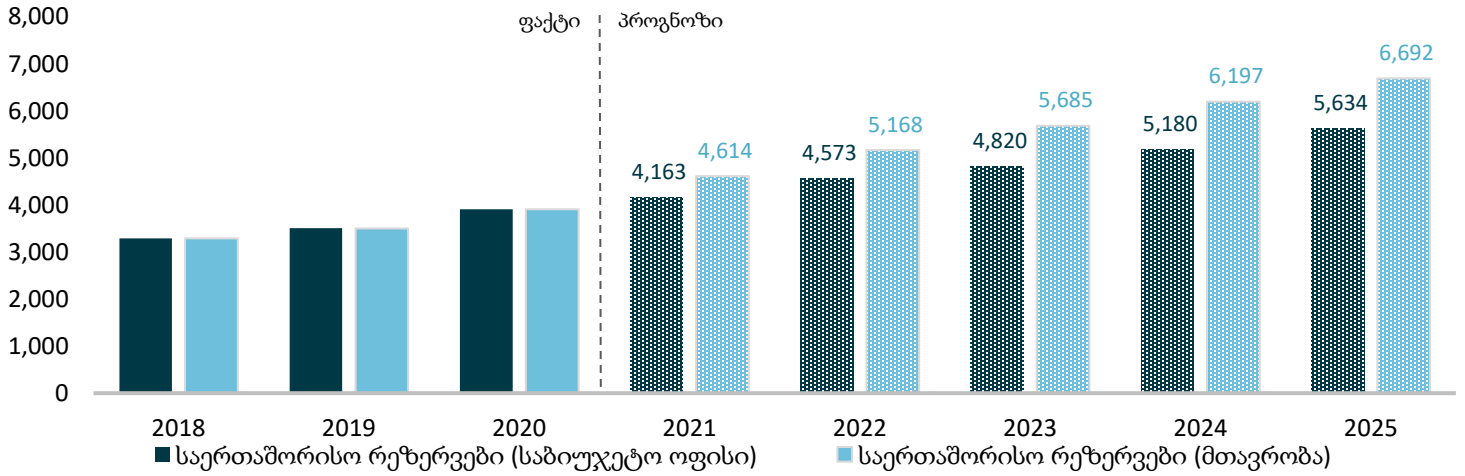

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

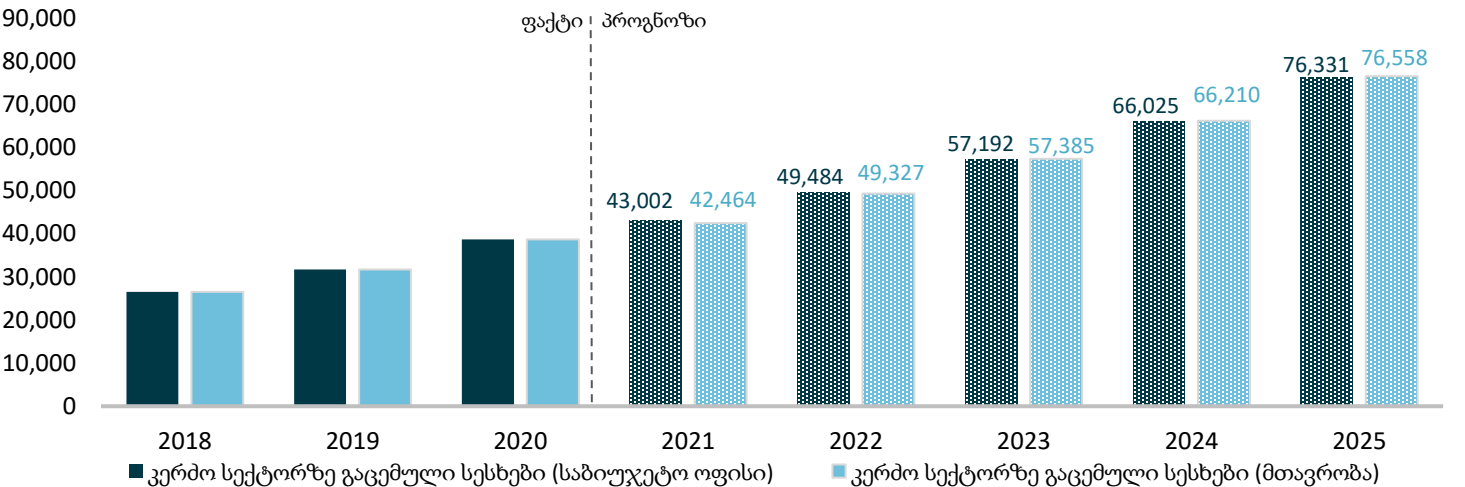
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 6.5%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2021 წელს რეზერვების მოცულობა 4,163 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (4.6 თვის იმპორტის ჯერადი), ხოლო 2021-2025 წლების საშუალო მოცულობა 4,874 მლნ აშშ დოლარია.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2021 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 43,002 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც მეტია სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2022 წელსაც, ხოლო შემდგომ წლებში მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებლები მცირედით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო მონაცემებს.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელს.

2021 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება კორონა ვირუსის (Covid-19) შესაძლო განვითარებასა (ვირუსის გავრცელების მასშტაბები, ვაქცინაციის ტემპები, ეკონომიკის გახსნის ტემპები და ა.შ.) და მის მიერ გამოწვეული შედეგების რეალიზაციით არის განპირობებული.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2021 წლის მეოთხე კვარტალში და შემდგომ პერიოდში ვირუსის გავრცელების ტალღას ეკონომიკურ მოვლენებზე ძლიერი უარყოფითი გავლენა არ ექნება და, ამავდროულად, 2022 წლიდან ვაქცინირებული მოსახლეობის რაოდენობის ზრდის შედეგად გაუმჯობესებული ეპიდემიოლოგიური ვითარების და გაუმჯობესებული გლობალური ეკონომიკის ფონზე საქართველოს ეკონომიკა, დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად სწრაფად დაიწყებს აღდგენას.

თუმცა, თანამედროვე ცვალებადი გარემოდან გამომდინარე შესაძლებელია ეკონომიკის აღდგენას ჰქონდეს უფრო სწრაფი ე.წ. "V" ტიპის ფორმა ან ასევე მოსალოდნელია ეკონომიკის გამოცოცხლება არც ისე სწრაფი ტემპით მოხდეს. იმის მიხედვით:

- რამდენად **გამწვავდება და გაგრძელდება ეპიდემია** მსოფლიოში;
- შექმნის თუ არა ეს ყველაფერი **ფისკალური მდგრადობის პრობლემებს** ქვეყნებისთვის და;
- რამდენად **სწრაფად აღდგება ეპიდემიამდელი ეკონომიკური კავშირები და ქცევები**.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა, ამავდროულად დაშვების მიხედვით 2021 წლის მეოთხე კვარტალში და მომდევნო პერიოდებში ვირუსის გავრცელების შემდგომი ტალღები ეკონომიკაზე მნიშვნელოვან უარყოფით გავლენას არ მოახდენს და საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად გააგრძელებს სწრაფი ტემპით აღდგენას. ამავდროულად სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში პანდემიას არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2022 წლიდან დაიწყება ტურისტული სექტორის მნიშვნელოვანი გამოცოცხლება, საგარეო მოთხოვნის კიდევ უფრო ზრდა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

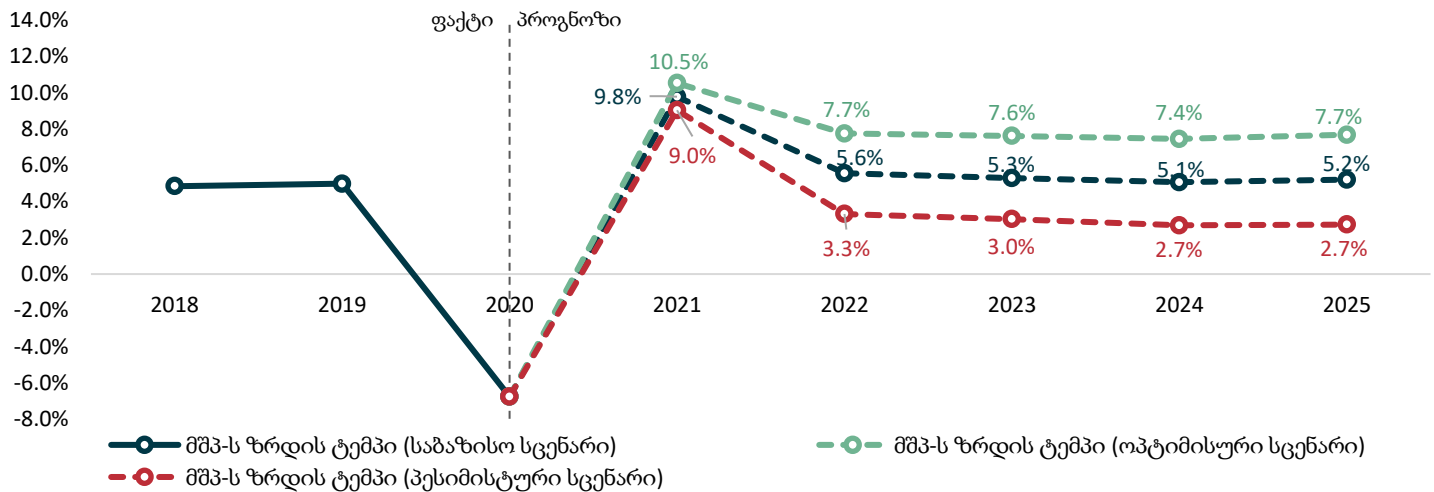
პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ 2021 წლის ბოლოსთვის და შემდგომ პერიოდში ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა მნიშვნელოვნად არ გაუმჯობესდება და გარკვეულ შემლუდვებს და აკრძალვებს კვლავ ექნება ადგილი. ამ სცენარის მიხედვით 2022 წლიდან მოსალოდნელია, რომ მაღალი ვალის ტვირთის მქონე გარკვეულ ქვეყანათა ჯგუფს შესაძლოა დაუდგეთ ფისკალური მდგრადობის პრობლემები, რაც გამოიწვევს დამატებით საგარეო შოკს და გლობალური მოთხოვნის ნაკლებ ზრდას. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც დაწყებულია 2021 წლიდან გაგრძელდება 2022 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები ნაკლები იქნება საშუალოვადიან

პერიოდში, საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის აღდგენა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე შემცირდება ასევე წარმოების პოტენციალიც.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

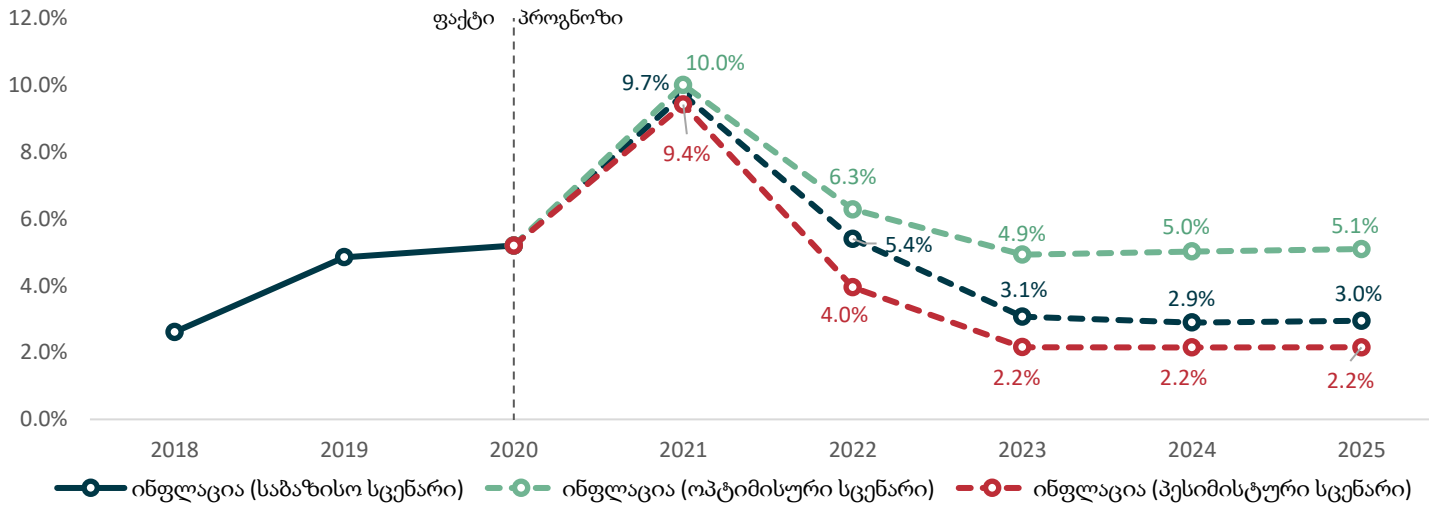
იგარამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას, რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო, უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციებია მოსალოდნელი.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2021-2025 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 8.2% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 4.2% .

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 6.3%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნები საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 4.0%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია, (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

საბაზისო სცენართან შედარებით მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაზოგვის სტიმულებს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

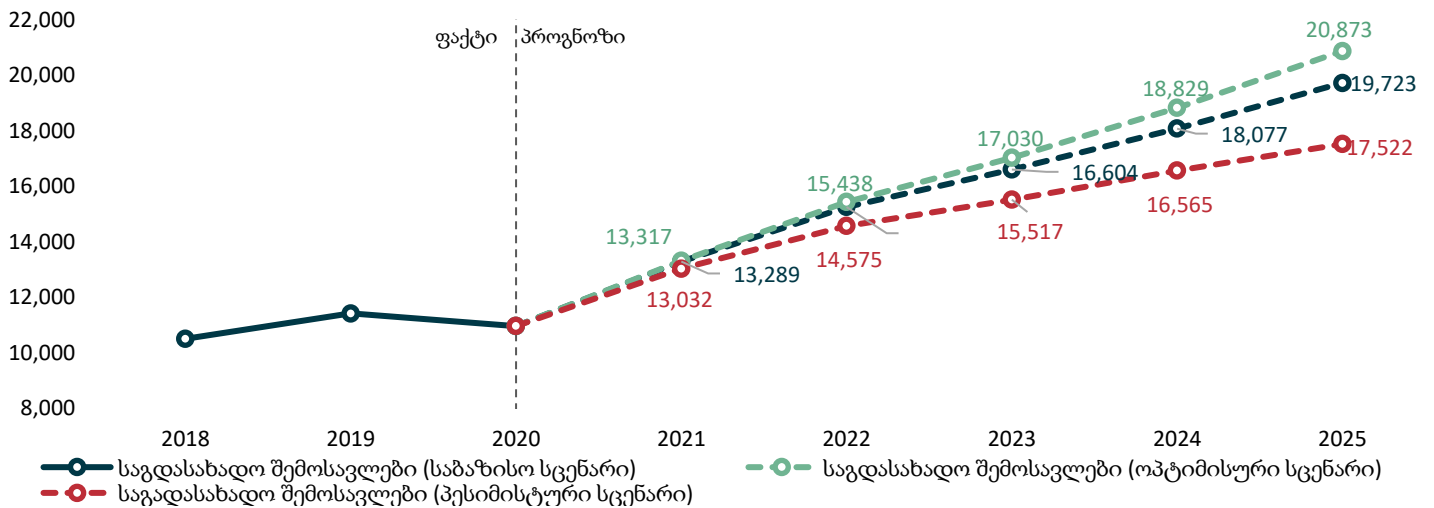
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარიმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული¹⁸.

¹⁸ „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართულ 2021-2025წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები

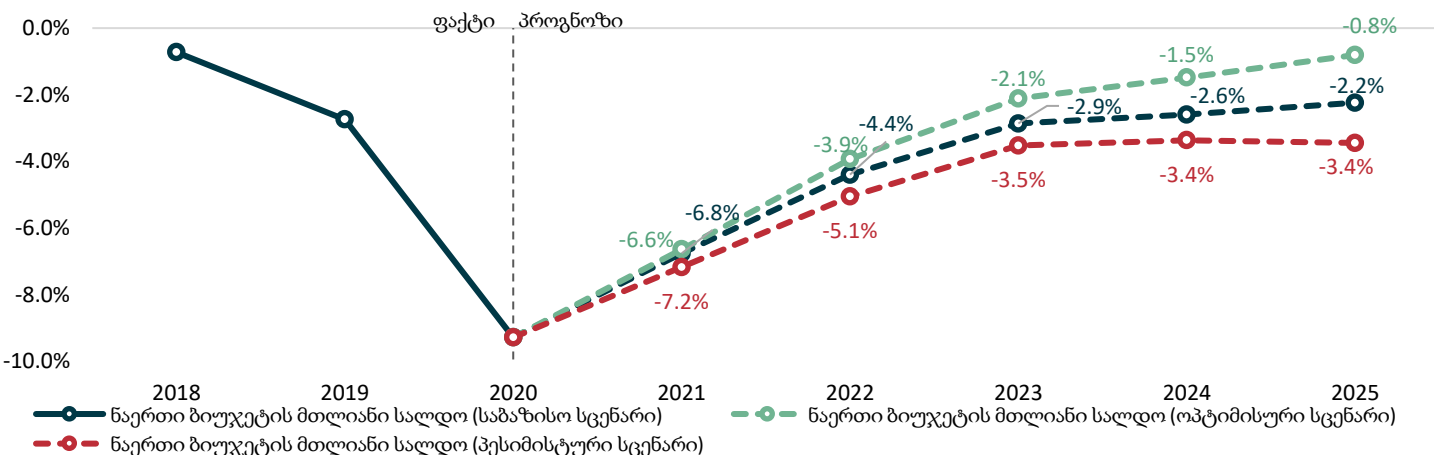
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილ შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 7 და 8).

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

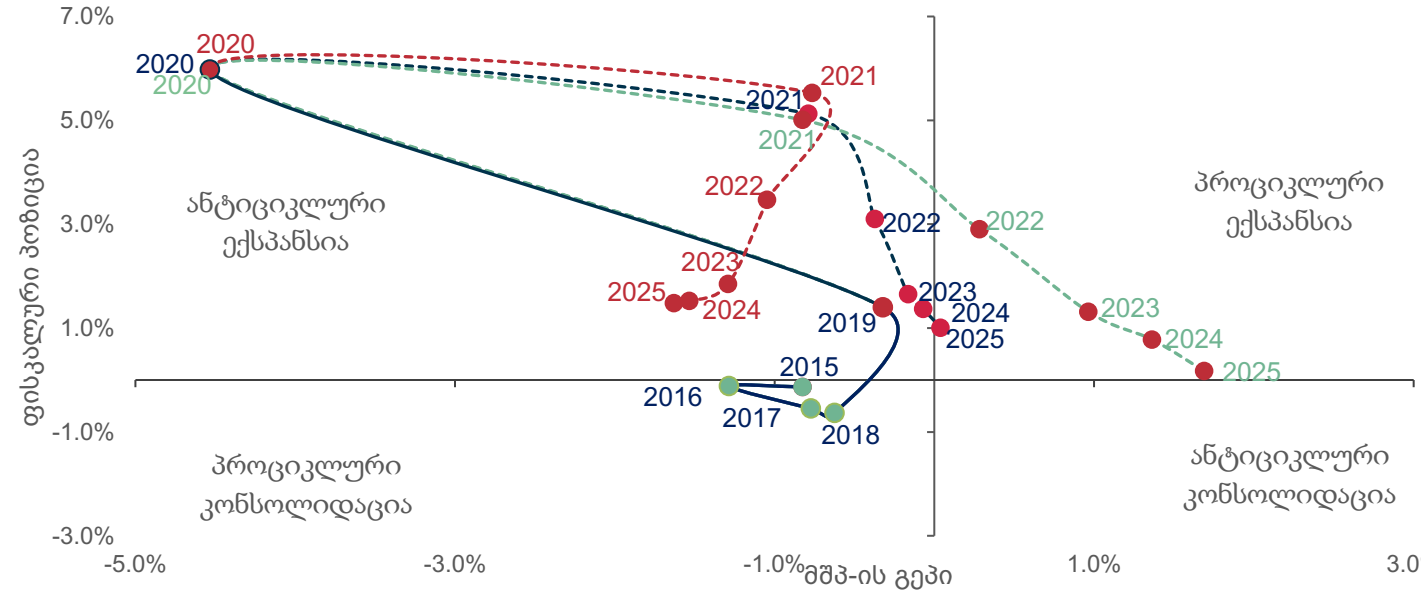
ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2021 წელს შენარჩუნდება 3%-იან ნიშნულზე მაღლა და მხოლოდ 2023 წელს ჩამოსცდება ამ ნიშნულს. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2025 წლისათვის მისი მშპ-სთან შეფარდება უმნიშვნელოდ უარყოფითი იქნება (-0.8%). რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2021 წლისათვის -6.6%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და 2023 წლიდან მუდმივად 3%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე წელს, ასევე საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი მუდმივად 3%-ზე მეტი იქნება და 2021-2025 წლებში საშუალოდ 4.5%-ს გაუტოლდება. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2022 წლიდან შემცირებას დაიწყებს, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მუდმივად მშპ-ს 3.0%-ზე მეტი შენარჩუნდება.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, 2021 წელს ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ეკონომიკის შენელებისას მისი სტიმულირების ანტიციკლურ პრაქტიკას შეესაბამება. 2022-2025 წლებში ფისკალური პოზიცია კვლავ დადებითი იქნება, რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის სტიმულირებას (ექსპანსია). აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება და მთავრობის აღნიშნული ფისკალური პოლიტიკა ციკლის მიმართულებით მოქმედებს, რაც არის პროციკლური ექსპანსია.

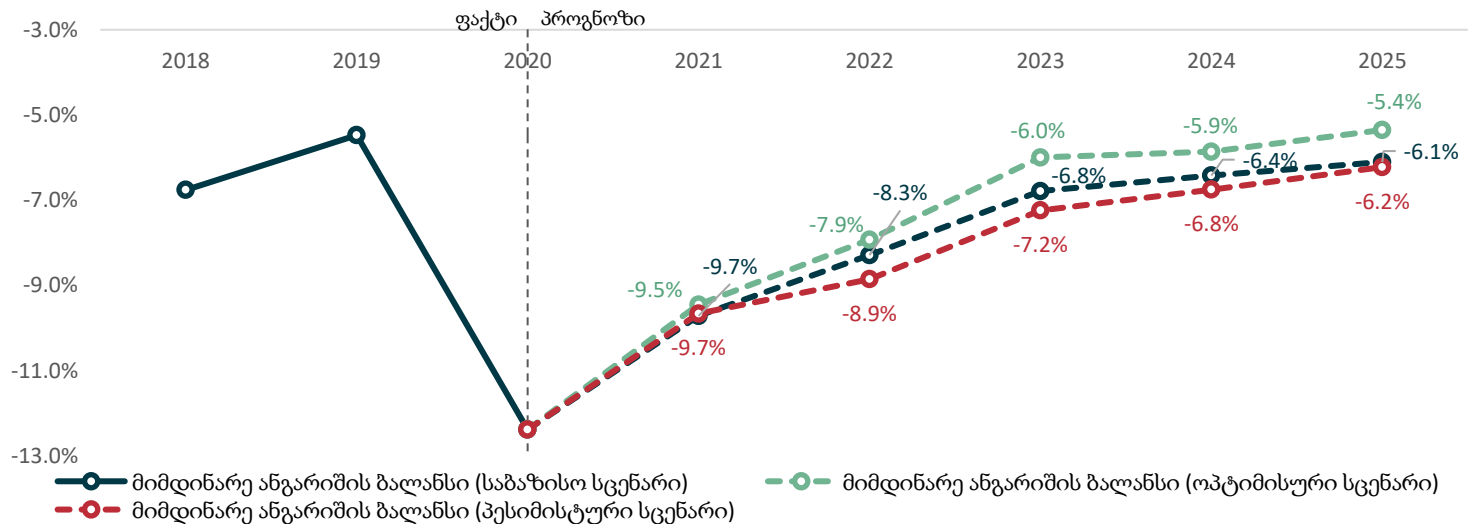
რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში (ექსპანსია). შესაბამისად, ფისკალური პოლიტიკა ანტიციკლურია ეკონომიკის შენელებისას 2021-2025 წლებში. ამ პერიოდში მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს ანტიციკლურ ექსპანსიას.

დიაგრამა 26: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2021 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, რაც საბაზისო სცენართან შედარებით გააუმჯობესებს საგაჭრო ბალანსს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

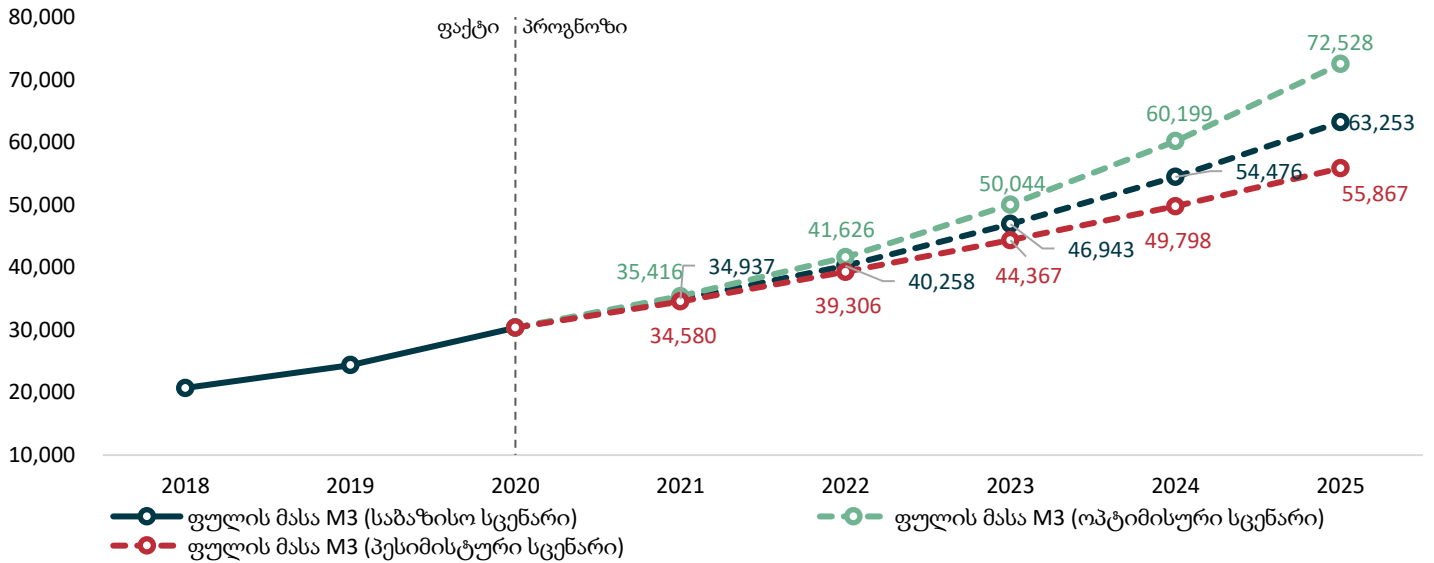
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 27: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის პერმანენტულ შემცირებას, თუმცა განსხვავებული ტემპებით. პესიმისტური სცენარი 2021-2025 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ 7.7%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი 6.9%-ის ფარგლებში. 2025 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-სთან შესაბამისად -5.4% და -6.2% იქნება.

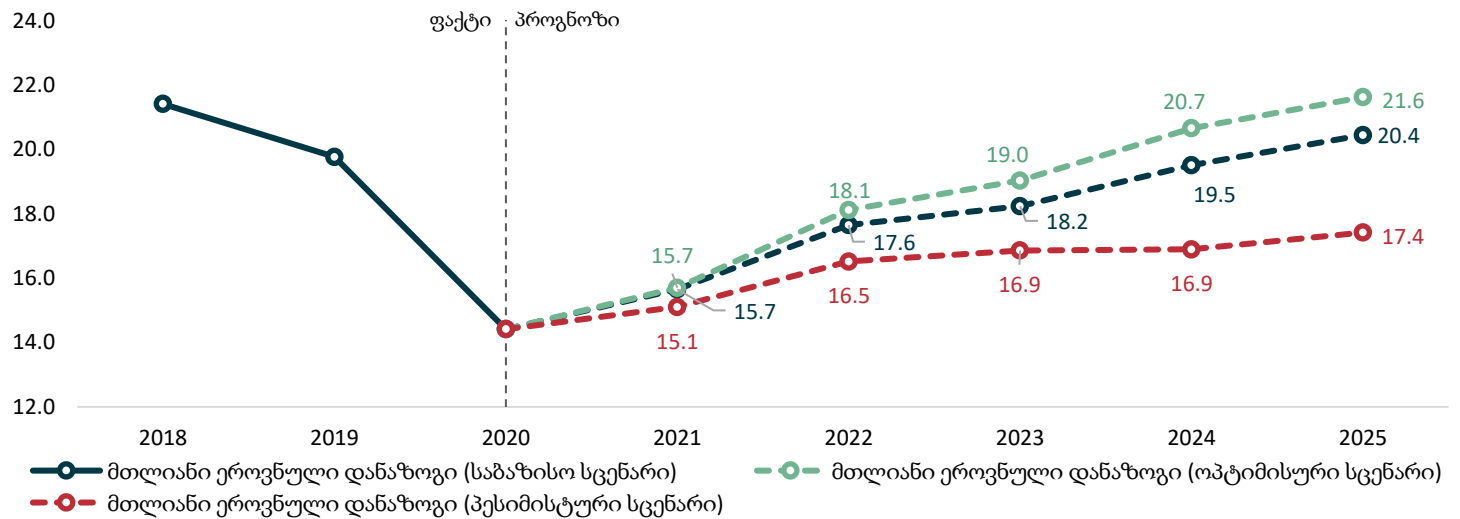
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 28: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმიტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგი.

დიაგრამა 29: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-სთან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. ამ პერიოდში შემცირებული საგარეო დანაზოგის (მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი) პარალელურად მთლიანი

დანაზოგების¹⁹ ზრდის და საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილი ინვესტიციების დაფინანსების მთავარი წყარო შიდა დანაზოგები იქნება.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, რომელიც ნაკლებ საბიუჯეტო შემოსავლებს (შესაბამისად ნაკლებ სამთავრობო დანაზოგს) და მცირედით მეტ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს (შესაბამისად მეტ საგარეო დანაზოგს) გულისხმობს, 2021 წლისათვის ეროვნული დანაზოგი საბაზისო სცენართან შედარებით მცირედით მცირდება. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში დანაზოგების ძირითადი წყარო კვლავ საგარეო დანაზოგებია, რაც გულისხმობს იმას, რომ მთლიანი დანაზოგის ფორმირებისათვის მნიშვნელოვანი ხდება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ზრდა და იგი ინვესტიციების მნიშვნელოვანი წყარო ხდება.

¹⁹ მთლიანი დანაზოგი არის ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგისა და მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის სხვაობა

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2021-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²⁰

	2018 ფაქტი	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 PBO მოსალოდნელი	2022 PBO პროგნოზი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	4.8%	5.0%	-6.8%	9.8%	5.6%	5.3%	5.1%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.6%	4.9%	5.2%	9.7%	5.4%	3.1%	2.9%	3.0%
მშპ დეფლატორი	4.4%	5.2%	7.3%	10.2%	6.2%	4.5%	4.3%	4.0%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	44,599	49,253	49,267	59,826	67,017	73,742	80,815	88,437
მილიონი აშშ დოლარი	17,597	17,471	15,843	18,504	21,394	24,324	26,648	28,953
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	11,968	13,239	13,234	16,045	17,974	19,777	21,675	23,719
დოლარი	4,722	4,696	4,256	4,963	5,738	6,524	7,147	7,765
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	110.6	109.0	118.6	116.3	113.8	110.6	109.6	109.2
მომხმარება	82.5	83.7	92.4	90.9	87.8	85.5	83.6	82.6
კერძო	75.2	76.7	84.9	83.9	81.4	79.2	77.5	76.6
სახელმწიფო	7.3	7.0	7.6	7.1	6.4	6.3	6.1	6.0
ინვესტიციები	28.1	25.3	26.2	25.4	26.0	25.1	26.0	26.6
კერძო	21.7	17.3	17.6	17.6	18.0	18.8	19.8	20.5
სახელმწიფო	6.4	8.0	8.6	7.8	8.0	6.3	6.2	6.1
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	21.4	19.8	14.4	15.7	17.6	18.2	19.5	20.4
კერძო	16.2	14.9	15.5	15.4	14.7	15.1	16.2	16.9
სახელმწიფო	5.2	4.9	-1.1	0.3	2.9	3.1	3.3	3.6

ფისკალური სექტორი²¹	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	11,822	12,907	12,407	14,852	16,688	18,077	19,564	21,215
საგადასახადო შემოსავლები	10,506	11,418	10,964	13,289	15,254	16,604	18,077	19,723
პირდაპირი გადასახადები	4,540	4,593	4,433	5,209	6,174	6,602	7,345	8,243
არაპირდაპირი გადასახადები	5,966	6,825	6,531	8,080	9,080	10,002	10,732	11,480
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	12,351	14,464	17,189	19,376	20,085	20,437	21,911	23,445

²⁰ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართულ 2021-2025წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მარკენებლებს.

²¹ ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მარკენებლებს

მიმდინარე ხარჯები	9,493	10,519	12,960	14,688	14,716	15,768	16,887	18,071
არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,858	3,945	4,229	4,688	5,369	4,669	5,024	5,374
საოპერაციო სალდო	2,329	2389	-553	164	1,972	2,309	2,677	3,144
მთლიანი სალდო	-323	-1,350	-4,574	- 4,044	-2,947	-2,110	- 2,097	- 1,980
მთვრობის ვალი	17,349	19,916	29,654	31,631	34,311	36,121	38,069	40,023
საგარეო	14,098	15,750	23,467	25,788	27,210	27,676	28,179	28,688
საშინაო	3,251	4,166	6,186	5,843	7,100	8,445	9,890	11,335
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-1,016	-1,019	-4,596	- 3,989	- 3,022	- 2,230	-2,217	- 2,100
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-305	-1,297	-4,451	-4,004	- 2,921	-2,091	- 2,091	- 2,010
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.5%	26.2%	25.2%	24.8%	24.9%	24.5%	24.2%	24.0%
საგადასახადო შემოსავლები	23.6%	23.2%	22.3%	22.2%	22.8%	22.5%	22.4%	22.3%
პირდაპირი გადასახადები	10.2%	9.3%	9.0%	8.7%	9.2%	9.0%	9.1%	9.3%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.4%	13.9%	13.3%	13.5%	13.5%	13.6%	13.3%	13.0%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	27.7%	29.4%	34.9%	32.4%	30.0%	27.7%	27.1%	26.5%
მიმდინარე ხარჯები	21.3%	21.4%	26.3%	24.6%	22.0%	21.4%	20.9%	20.4%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.4%	8.0%	8.6%	7.8%	8.0%	6.3%	6.2%	6.1%
საოპერაციო სალდო	5.2%	4.9%	-1.1%	0.3%	2.9%	3.1%	3.3%	3.6%
მთლიანი სალდო	-0.7%	-2.7%	-9.3%	-6.8%	-4.4%	-2.9%	-2.6%	-2.2%
მთვრობის ვალი	38.9%	40.4%	60.0%	52.9%	51.2%	49.0%	47.1%	45.3%
საგარეო	31.6%	32.0%	47.5%	43.1%	40.6%	37.5%	34.9%	32.4%
საშინაო	7.3%	8.5%	12.5%	9.8%	10.6%	11.5%	12.2%	12.8%
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-2.3%	-2.1%	-9.3%	-6.7%	-4.5%	-3.0%	-2.7%	-2.4%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-0.7%	-2.6%	-9.0%	-6.7%	-4.4%	-2.8%	-2.6%	-2.3%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.4%	-0.7%	1.9%	2.4%	3.6%	3.9%	3.9%	3.9%
წმინდა საშინაო აქტივები	46.9%	50.2%	59.8%	56.0%	56.5%	59.7%	63.5%	67.6%
ფართო ფული M3	46.5%	49.5%	61.7%	58.4%	60.1%	63.7%	67.4%	71.5%
ფართო ფული M2	21.7%	23.3%	27.7%	27.1%	29.8%	32.2%	34.0%	35.8%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-6.8%	-5.5%	-12.4%	-9.7%	-8.3%	-6.8%	-6.4%	-6.1%
სავაჭრო ბალანსი	-10.6%	-8.9%	-19.2%	-16.3%	-13.7%	-10.5%	-9.5%	-9.2%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,290	3,506	3,911	4,163	4,573	4,820	5,180	5,634
იმპორტის ჯერადი	3.7	3.8	5.2	4.6	4.4	4.2	4.0	3.8
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	394	450	889	464	909	1,179	1,266	1,369

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2021-2025 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²²

	2018 ფაქტი	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 PBO მოსალოდნელი	2022 PBO პროგნოზი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	4.8%	5.0%	-6.8%	10.5%	7.7%	7.6%	7.4%	7.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.6%	4.9%	5.2%	10.0%	6.3%	4.9%	5.0%	5.1%
მშპ დეფლატორი	4.4%	5.2%	7.3%	10.6%	7.9%	5.5%	5.7%	5.5%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	44,599	49,253	49,267	60,492	70,271	79,763	90,627	102,988
მილიონი აშშ დოლარი	17,597	17,471	15,843	18,713	22,436	26,313	29,883	33,714
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	11,968	13,239	13,234	16,224	18,846	21,392	24,306	27,621
დოლარი	4,722	4,696	4,256	5,019	6,017	7,057	8,015	9,042
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	110.6	109.0	118.6	115.9	113.1	109.6	109.0	108.1
მოხმარება	82.5	83.7	92.4	90.8	86.9	84.4	82.5	81.2
კერძო	75.2	76.7	84.9	83.8	80.8	78.6	77.0	76.0

²² ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართულ 2021-2025წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

სახელმწიფო	7.3	7.0	7.6	7.0	6.1	5.9	5.5	5.2
ინვესტიციები	28.1	25.3	26.2	25.2	26.1	25.1	26.6	27.0
კერძო	21.7	17.3	17.6	17.4	18.5	19.3	21.0	21.8
სახელმწიფო	6.4	8.0	8.6	7.7	7.6	5.9	5.5	5.2
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	21.4	19.8	14.4	15.7	18.1	19.0	20.7	21.6
კერძო	16.2	14.9	15.5	15.4	15.0	15.6	16.9	17.5
სახელმწიფო	5.2	4.9	-1.1	0.3	3.1	3.4	3.8	4.2

ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
	შემოსავლები და გრანტები	11,822	12,907	12,407	14,880	16,872	18,503	20,316
საგადასახადო შემოსავლები	10,506	11,418	10,964	13,317	15,438	17,030	18,829	20,873
პირდაპირი გადასახადები	4,540	4,593	4,433	5,218	6,247	6,766	7,640	8,708
არაპირდაპირი გადასახადები	5,966	6,825	6,531	8,099	9,191	10,264	11,189	12,165
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	12,351	14,464	17,189	19,376	20,085	20,437	21,911	23,445
მიმდინარე ხარჯები	9,493	10,519	12,960	14,688	14,716	15,768	16,887	18,071
არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,858	3,945	4,229	4,688	5,369	4,669	5,024	5,374
საოპერაციო სალდო	2,329	2389	-553	192	2,156	2,735	3,429	4,294
მთლიანი სალდო	-323	-1,350	-4,574	- 4,016	- 2,763	- 1,684	- 1,345	- 830
მთავრობის ვალი	17,349	19,916	29,654	31,631	34,311	36,121	38,069	40,023
საგარეო	14,098	15,750	23,467	25,788	27,210	27,676	28,179	28,688
საშინაო	3,251	4,166	6,186	5,843	7,100	8,445	9,890	11,335
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-1,016	-1,019	- 4,596	- 3,961	-2,838	- 1,804	- 1,465	- 950
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-305	-1,297	- 4,451	- 3,976	- 2,737	- 1,665	-1,339	- 860
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.5%	26.2%	25.2%	24.6%	24.0%	23.2%	22.4%	21.7%
საგადასახადო შემოსავლები	23.6%	23.2%	22.3%	22.0%	22.0%	21.4%	20.8%	20.3%
პირდაპირი გადასახადები	10.2%	9.3%	9.0%	8.6%	8.9%	8.5%	8.4%	8.5%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.4%	13.9%	13.3%	13.4%	13.1%	12.9%	12.3%	11.8%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	27.7%	29.4%	34.9%	32.0%	28.6%	25.6%	24.2%	22.8%
მიმდინარე ხარჯები	21.3%	21.4%	26.3%	24.3%	20.9%	19.8%	18.6%	17.5%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.4%	8.0%	8.6%	7.7%	7.6%	5.9%	5.5%	5.2%
საოპერაციო სალდო	5.2%	4.9%	-1.1%	0.3%	3.1%	3.4%	3.8%	4.2%

მთლიანი სალდო	-0.7%	-2.7%	-9.3%	-6.6%	-3.9%	-2.1%	-1.5%	-0.8%
მთავრობის ვალი	38.9%	40.4%	60.0%	52.3%	48.8%	45.3%	42.0%	38.9%
საგარეო	31.6%	32.0%	47.5%	42.6%	38.7%	34.7%	31.1%	27.9%
საშინაო	7.3%	8.5%	12.5%	9.7%	10.1%	10.6%	10.9%	11.0%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-2.3%	-2.1%	-9.3%	-6.5%	-4.0%	-2.3%	-1.6%	-0.9%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-0.7%	-2.6%	-9.0%	-6.6%	-3.9%	-2.1%	-1.5%	-0.8%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.4%	-0.7%	1.9%	2.4%	3.6%	3.9%	3.9%	3.8%
წმინდა საშინაო აქტივები	46.9%	50.2%	59.8%	56.1%	55.6%	58.8%	62.5%	66.6%
ფართო ფული M3	46.5%	49.5%	61.7%	58.5%	59.2%	62.7%	66.4%	70.4%
ფართო ფული M2	21.7%	23.3%	27.7%	27.2%	29.6%	32.0%	33.8%	35.7%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-6.8%	-5.5%	-12.4%	-9.5%	-7.9%	-6.0%	-5.9%	-5.4%
სავაჭრო ბალანსი	-10.6%	-8.9%	-19.2%	-15.9%	-12.9%	-9.4%	-9.0%	-8.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,290	3,506	3,910.6	4,199.4	4,752.0	5,148.6	5,628.7	6,067.1
იმპორტის ჯერადი	3.7	3.8	5.2	4.6	4.2	3.8	3.4	3.0
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	394	450	888.9	704.7	1,114.0	1,244.2	1,439.6	1,476.2

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2021-2025 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)²³

	2018 ფაქტი	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 PBO მოსალოდნელი	2022 PBO პროგნოზი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	4.8%	5.0%	-6.8%	9.0%	3.3%	3.0%	2.7%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.6%	4.9%	5.2%	9.4%	4.0%	2.2%	2.2%	2.2%
მშპ დეფლატორი	4.4%	5.2%	7.3%	9.5%	5.0%	3.2%	3.0%	2.7%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	44,599	49,253	49,267	59,064	63,996	68,053	71,980	75,978
მილიონი აშშ დოლარი	17,597	17,471	15,843	18,265	20,427	22,444	23,735	24,878
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	11,968	13,239	13,234	15,841	17,164	18,252	19,305	20,377
დოლარი	4,722	4,696	4,256	4,899	5,478	6,020	6,366	6,672
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	110.6	109.0	118.6	116.4	114.8	111.8	109.9	109.5
მოხმარება	82.5	83.7	92.4	91.6	89.3	87.6	86.2	85.8
კერძო	75.2	76.7	84.9	84.4	82.6	80.7	79.3	78.8
სახელმწიფო	7.3	7.0	7.6	7.2	6.7	6.9	6.9	7.0
ინვესტიციები	28.1	25.3	26.2	24.8	25.4	24.2	23.7	23.7
კერძო	21.7	17.3	17.6	17.0	17.7	18.5	18.4	18.6
სახელმწიფო	6.4	8.0	8.6	7.8	7.8	5.7	5.3	5.0
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	21.4	19.8	14.4	15.1	16.5	16.9	16.9	17.4
კერძო	16.2	14.9	15.5	15.3	14.5	15.1	15.3	16.2
სახელმწიფო	5.2	4.9	-1.1	-0.2	2.0	1.8	1.6	1.2
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	11,822	12,907	12,407	14,595	16,009	16,990	18,052	19,014
საგადასახადო შემოსავლები	10,506	11,418	10,964	13,032	14,575	15,517	16,565	17,522
პირდაპირი გადასახადები	4,540	4,593	4,433	5,170	5,934	6,292	6,786	7,225
არაპირდაპირი გადასახადები	5,966	6,825	6,531	7,862	8,642	9,226	9,779	10,297

²³ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართულ 2021-2025წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მანვენებლებს.

ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	12,351	14,464	17,189	19,312	19,694	19,639	20,726	21,884
მიმდინარე ხარჯები	9,493	10,519	12,960	14,688	14,716	15,768	16,887	18,071
არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,858	3,945	4,229	4,624	4,978	3,871	3,839	3,813
საოპერაციო სალდო	2,329	2389	- 553	-93	1,293	1,222	1,165	943
მთლიანი სალდო	-323	-1,350	- 4,574	- 4,237	-3,235	-2,399	-2,424	- 2,620
მთავრობის ვალი	17,349	19,916	29,654	31,631	34,311	36,121	38,069	40,023
საგარეო	14,098	15,750	23,467	25,788	27,210	27,676	28,179	28,688
საშინაო	3,251	4,166	6,186	5,843	7,100	8,445	9,890	11,335
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-1,016	-1,019	- 4,596	- 4,182	-3,310	- 2,519	-2,544	-2,740
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-305	-1,297	- 4,451	-4,197	- 3,209	- 2,380	-2,418	- 2,650
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.5%	26.2%	25.2%	24.7%	25.0%	25.0%	25.1%	25.0%
საგადასახადო შემოსავლები	23.6%	23.2%	22.3%	22.1%	22.8%	22.8%	23.0%	23.1%
პირდაპირი გადასახადები	10.2%	9.3%	9.0%	8.8%	9.3%	9.2%	9.4%	9.5%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.4%	13.9%	13.3%	13.3%	13.5%	13.6%	13.6%	13.6%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	27.7%	29.4%	34.9%	32.7%	30.8%	28.9%	28.8%	28.8%
მიმდინარე ხარჯები	21.3%	21.4%	26.3%	24.9%	23.0%	23.2%	23.5%	23.8%
არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	6.4%	8.0%	8.6%	7.8%	7.8%	5.7%	5.3%	5.0%
საოპერაციო სალდო	5.2%	4.9%	-1.1%	-0.2%	2.0%	1.8%	1.6%	1.2%
მთლიანი სალდო	-0.7%	-2.7%	-9.3%	-7.2%	-5.1%	-3.5%	-3.4%	-3.4%
მთავრობის ვალი	38.9%	40.4%	60.0%	53.6%	53.6%	53.1%	52.9%	52.7%
საგარეო	31.6%	32.0%	47.5%	43.7%	42.5%	40.7%	39.1%	37.8%
საშინაო	7.3%	8.5%	12.5%	9.9%	11.1%	12.4%	13.7%	14.9%
მოდIFIცირებული მთლიანი სალდო	-2.3%	-2.1%	-9.3%	-7.1%	-5.2%	-3.7%	-3.5%	-3.6%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-0.7%	-2.6%	-9.0%	-7.1%	-5.0%	-3.5%	-3.4%	-3.5%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.4%	-0.7%	1.9%	2.1%	3.1%	3.4%	3.6%	3.7%
წმინდა საშინაო აქტივები	46.9%	50.2%	59.8%	56.5%	58.4%	61.8%	65.6%	69.9%
ფართო ფული M3	46.5%	49.5%	61.7%	58.5%	61.4%	65.2%	69.2%	73.5%

ფართო ფული M2	21.7%	23.3%	27.7%	27.2%	30.1%	32.6%	34.5%	36.4%
საგარეო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-6.8%	-5.5%	-12.4%	-9.7%	-8.9%	-7.2%	-6.8%	-6.2%
სავაჭრო ბალანსი	-10.6%	-8.9%	-19.2%	-16.3%	-14.7%	-11.6%	-9.9%	-9.4%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,290	3,506	3,910.6	4,117.7	4,343.0	4,594.0	4,785.0	5,025.3
იმპორტის ჭერადი	3.7	3.8	5.2	4.6	4.4	4.3	4.3	4.2
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	394	450	888.9	426.3	738.6	822.4	920.3	974.3

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2021 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2021 წელი			
	ნოემბერი 2021		ივლისი 2021	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	10.0%	9.8%	7.7%	8.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	8.9%	9.7%	6.5%	7.4%
მშპ დეფლატორი	8.0%	10.2%	7.5%	7.4%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	58,695	59,826	57,201	57,345
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	13,271	13,289	12,922	13,176
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	5,537	5,209	5,393	5,083
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,734	8,080	7,529	8,093
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-3,968	-4,044	-3,980	-3,908
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.9%	-9.7%	-10.4%	-10.5%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-15.9%	-16.3%	-17.5%	-16.5%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	30.6%	30.7%	22.0%	24.2%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	19.1%	20.0%	15.5%	14.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,614	4,163	4,223	4,039
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	35,773	34,937	38,205	35,854
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	16,444	16,217	17,553	16,479

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2022 წელი				2023 წელი			
	ნოემბერი 2021		ივლისი 2021		ნოემბერი 2021		ივლისი 2021	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.0%	5.6%	6.3%	5.5%	5.5%	5.3%	6.2%	5.6%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.5%	5.4%	3.5%	4.1%	3.0%	3.1%	3.0%	3.3%
მშპ დეფლაციონი	4.5%	6.2%	4.5%	4.8%	3.0%	4.5%	3.5%	4.3%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	65,016	67,017	63,541	63,331	70,650	73,742	69,843	69,738
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	15,411	15,254	14,931	14,742	16,738	16,604	16,484	16,561
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	6,671	6,174	6,496	5,958	7,272	6,602	7,192	6,694
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,740	9,080	8,435	8,785	9,466	10,002	9,292	9,867
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,777	-2,947	-2,661	-2,976	-1,959	-2,110	-1,958	-1,948
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.2%	-8.3%	-9.6%	-9.9%	-7.1%	-6.8%	-8.3%	-7.7%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-13.1%	-13.7%	-17.2%	-15.0%	-9.8%	-10.5%	-16.1%	-12.4%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	19.9%	24.4%	22.8%	17.8%	18.1%	17.5%	21.4%	16.6%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	13.0%	16.9%	19.5%	13.3%	9.6%	10.5%	16.2%	10.5%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,168	4,573	5,026	4,383	5,685	4,820	5,830	4,629
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	41,901	40,258	45,602	41,033	48,779	46,943	53,739	47,186
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	19,390	19,945	21,258	19,897	22,734	23,721	25,441	23,809

დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	ნოემბერი 2021		ივლისი 2021		ნოემბერი 2021		ივლისი 2021	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.2%	5.1%	5.5%	5.4%	5.2%	5.2%	4.9%	4.9%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.9%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.3%	3.0%	4.1%	3.0%	4.0%	3.0%	3.9%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	76,553	80,815	75,895	76,538	82,950	88,437	82,002	83,434
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	18,162	18,077	17,882	18,076	19,666	19,723	19,446	19,617
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,914	7,345	7,823	7,483	8,588	8,243	8,523	8,313
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,248	10,732	10,059	10,594	11,078	11,480	10,923	11,305
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,929	-2,097	-1,914	-1,837	-1,929	-1,980	-1,914	-1854
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-6.7%	-6.4%	-7.1%	-5.9%	-5.6%	-6.1%	-5.1%	-4.9%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.8%	-9.5%	-14.9%	-10.5%	-7.3%	-9.2%	-13.0%	-9.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	11.2%	16.0%	20.4%	20.5%	11.4%	16.5%	20.2%	20.9%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.9%	12.9%	15.5%	14.9%	8.2%	14.5%	14.5%	16.5%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,197	5,180	6,763	4,921	6,692	5,634	7,777	5,270
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	56,373	54,476	61,938	54,393	65,150	63,253	70,352	62,387
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	26,476	27,465	29,828	27,973	30,833	31,693	34,503	32,117

დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2021-2025 წლებისთვის²⁴

	2021		2022		2023		2024		2025	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	10.8%	10.5%	6.3%	7.7%	5.9%	7.6%	5.4%	7.4%	5.2%	7.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.4%	10.0%	4.9%	6.3%	3.3%	4.9%	3.2%	5.0%	3.1%	5.1%
მშპ დეფლატორი	8.5%	10.6%	4.9%	7.9%	3.3%	5.5%	3.2%	5.7%	3.1%	5.5%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	59,395	60,492	66,231	70,271	72,453	79,763	78,809	90,627	85,477	102,988
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	13,403	13,317	15,655	15,438	17,106	17,030	18,630	18,829	20,197	20,873
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	5,591	5,218	6,797	6,247	7,458	6,766	8,147	7,640	8,856	8,708
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,812	8,099	8,858	9,191	9,648	10,264	10,483	11,189	11,341	12,165
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-3,836	-4,016	-2,533	-2,763	-1,591	-1,684	-1,461	-1,345	-1,398	-830
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.1%	-9.5%	-7.8%	-7.9%	-6.9%	-6.0%	-6.4%	-5.9%	-5.5%	-5.4%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-15.2%	-15.9%	-13.0%	-12.9%	-10.0%	-9.4%	-9.0%	-9.0%	-7.7%	-8.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	35.5%	32.9%	19.5%	33.7%	18.2%	29.0%	11.9%	24.7%	11.0%	25.1%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	21.3%	21.1%	14.0%	23.9%	10.6%	19.7%	9.5%	22.1%	8.3%	22.0%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,614	4,199	5,168	4,752	5,685	5,149	6,197	5,629	6,692	6,067
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	36,625	35,416	43,390	41,626	51,166	50,044	59,545	60,199	68,888	72,528
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	16,807	16,440	20,027	20,809	23,761	25,526	27,851	30,653	32,466	36,727

²⁴ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2021 წლის ნოემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2021-2025 წლებისთვის²⁵

	2021		2022		2023		2024		2025	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	9.5%	9.0%	4.1%	3.3%	3.8%	3.0%	3.9%	2.7%	4.0%	2.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	8.8%	9.4%	3.8%	4.0%	2.0%	2.2%	2.2%	2.2%	2.5%	2.2%
მშპ დეფლატორი	7.9%	9.5%	3.8%	5.0%	2.0%	3.2%	2.2%	3.0%	2.5%	2.7%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	58,374	59,064	63,076	63,996	66,783	68,053	70,914	71,980	75,594	75,978
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	13,207	13,032	15,020	14,575	15,940	15,517	16,977	16,565	18,105	17,522
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	5,511	5,170	6,529	5,934	6,952	6,292	7,416	6,786	7,923	7,225
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,696	7,862	8,491	8,642	8,988	9,226	9,561	9,779	10,182	10,297
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-3,968	-4,237	-2,777	-3,235	-1,959	-2,399	-1,929	-2,424	-1,929	-2,620
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.2%	-9.7%	-9.1%	-8.9%	-7.6%	-7.2%	-7.1%	-6.8%	-5.9%	-6.2%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-16.2%	-16.3%	-13.8%	-14.7%	-9.8%	-11.6%	-8.5%	-9.9%	-6.7%	-9.4%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	28.6%	29.1%	14.2%	16.9%	15.3%	13.3%	8.6%	9.1%	9.4%	7.3%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	18.1%	18.7%	8.9%	12.3%	5.6%	6.8%	5.8%	5.1%	5.6%	6.0%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,575	4,118	4,969	4,343	5,247	4,594	5,551	4,785	5,862	5,025
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	35,322	34,580	39,213	39,306	43,330	44,367	48,098	49,798	53,693	55,867
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	16,253	16,052	18,237	19,294	20,374	22,205	22,859	24,850	25,782	27,688

²⁵ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2021 წლის ნოემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას